24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6559 — 3 ՕԳՈՍՏՈՍ 1907 — ՈՒՐԲԱԹ — 7 ՐԷՃԷՊ 1325 — 16 AOUT 1907 — 24me année № 6559

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԷԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 40 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 35 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ՆԱԽԻՐ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Consple, Galata

10 PARAS

ՀԻԱՆԴ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ

Գրական երկու հոյակապ դէմքեր իրենց հիւանդագին վիճակին վրայ կը հրաւիրեն այս միջոցիս մեր համակրանքը։ Թէրզեան՝ Բեռլայի իր բնակարանին մէջ, իր ընտանեկան պարագաներէն չըջապատուած՝ հաղիւ թէ արտաքին աշխարհին վրայ կը մտածէ, թէեւ միտքով ու զգայարանքներով քաջողջիկ, կաթուածահար մարմնին մէջ պահելով զգայութեան ու գաղափարի բովանդակ վայելքը։

Միւսը՝ Եղիան, կամաւոր հիւանդը, որ երբեմն կամաւոր աղքատ ալ ձեւացաւ, ու կամաւոր մահն ալ փորձեց, Իլէն Նիսսէն անուն օտարուհիի մը խնամքին անձնատուր, «ցաւագին հիւանդութենէ մը հիւծած» անկողնի սաւաններուն խորը հաղիւ թէ զգալի կ'ընէ իր գոյութիւնը. մարմնով ծիւրած ծնգած՝ բայց հոգիով ա՛ն ալ աթոռն՝ ձանձրոյթի օրեր կը քաշկըռտէ քան թէ կ'ապրի։ Եւ, եթէ պէտք է հաւատալ իրեն այցելողներու խօսքին, նոյն առաջուան ջղագրգիռ չեչովը՝ գրական և իմաստասիրական խորունկ հարցերու վրայ կը ճառէ, յատակ իմացականութեամբ մը, նոյնքան վճիռ ոճով, նոյնքան կուռ իմաստներով որոնք իՙրն են, ու բառերու և իմաստի պայծառ ու ընտրողական ոգիով։ Նեղսիրտ ջղագրգիռ այդ վիճակը, որչափ կը յիշեմ, նոր չէ Եղիային համար. մօտ տասը տարի է, այդ տրամադրութիւնը իր վրայ զգալի էր. 1898ին, երբ Բիւրակնը կը հրատարակէի, յաճախ առիթ կ'ունենայի իր այդ գրգռուած վիճակին մէջ ունկնդրելու իր խօսակցութիւններուն, որոնց նիւթը գրականէն իմաստասիրականին կ'անցնէր կամ լեզուաբանականէն ընկերականին։ Եւ երբ՝ ասոնք չէին իր խօսքին առարկաները, իր կրած հոգեկան տառապանքին անհատնում շղթան էր զոր կը քակէր և դժուար էր իրեն՝ վերջակէտը դնել. կը կարծէր թէ հեգնանքի ու կատակի առարկայ է. յաճախ կը պատմէր իր ուղեւորութիւնը Վիէննա։ Հոն Հիւանդանոցի Բժշկական Մարմնին ալ հեգնութեան առարկայ ըլլալ կարծելէ ետք, հոս՝ մեր Հիւանդանոցին մէջ ալ՝ իբր թէ ամէն ոք իր հոգեկան թէ մարմնական ակարութիւնները, իր զգացումները ծաղրած էր, թէեւ իրականութեան մէջ, ի՛ր իսկ պատմուածքէն դատելով՝ այդ ամէն պարագաները պարզ իրողութիւններ, բնական դիպուածներ էին, որոնք իր հոգեկան խռովքին մէջ մեծ համեմատութիւններ կ'առնէին։

Բայց այս ամէն անձնական յիշատակներուն ու նկարագրութիւններուն մէջ, որոնք երբեմն չափազանց իրապաշտ հանգամանք մը կ'առնէին, Եղիան կը մնար իր բարձրութեան ու ազնուական նկարագրին մէջ, բնաւ գռեհիկ բառ մը, բընաւ ազատու ակնարկութիւն մը չէր ելներ իր բերնէն. ոճովն ալ ընտիր, բառերովն ու բացատրութիւններովն ալ մաքուր ու ընտրողական, ինչպէս եղած է միշտ իր գրիչովն ու գաղափարովն ալ, զգացումներո՛վն ալ։

Այդ միջոցներուն էր որ զինքը հրաւիրեցի աշխատակցիլ Բիւրակնին, ո՛չ թէ խոստանալով՝ այլ աղաչելով որ փոքրիկ դրամական փոխարինութիւն մը ընդունի —ինչ որ ընել տալու շատ դժուարայոգողեցայ՝ հակառակ անոր որ Եղիան այդ միջոցներուն չափաւոր ամսաթոշակ մը կը ստանար իր ազգականներէն։ Բայց պէտք է խոստովանիլ, դրամով յօդուած գրելու գաղափա՛րն էր որուն դէմ կ'ընդվզէր։ Իրեն համար, գրականութիւնը դիցուհի մըն էր զոր ամէն նիւթական նկատումէ վեր կը դասէր։ Բոլորովին անշահախնդիր, բոլորովին անհիւթական մտածումներէ կը թելադրուէր իր այս վարանքին մէջ.—Կարծեմ, առաջին անգամ բանաստեղծութիւն մըն էր զոր բերաւ Բիւրակնին համար։ Ուր օր վերջը, խմբագրատուն կուգար սրտաբեկ, ախուր, գրեթէ ցաւած. ու չուշացաւ իր ցաւն ալ յայտնելու. զինքը հեգնողներէն մէկն ալ մենք ենք եղեր, դիտմամբ առաջարկեր ենք եղեր Բիւրակնին մէջ գրելու, որպէս զի առիթ տանինք հանրութեան՝ զինքը ծաղրելու։ Դիտմամբ իր բնագիրը սխա՛լ շարել տուեր ենք եղեր։ Վերջապէս իր միտքը տանջող նոյն սուսերեալ գաղափարն էր որ զինքը կը գերագրգռէր։ Իրաւ ալ վրիպակ մը էր սպրդած զոր ուղղել դժուար չէր։ Ուրիշ անգամ մը, խմբագրատուն եկած միջոցին, նոյն շաբթուան Բիւրակնէն, ուր յօդուած ունէր, մէկ օրինակ իրեն տալու վրայ էի, երբ իր դէմքը յանկարծական տխրութիւն մը, լրջութիւն մը առաւ. ու նորէն զինքը տանջող նոյն գաղափարն էր որ երեւան եկաւ։ Իբր թէ զինքը փորձելու համար իրեն կուտանք եղեր այդ թերթը, քանի որ արդէն օրինակ մը կը դրկուէր իր տունը.—ըսէ է, կը կարծենք եղեր որ Եղիան՝ միտքով տկար՝ չպիտի յիշէ թէ նոյն այդ թիւը իրեն ղրկուած է անգամ մը ու անմաօրէն այդ թիւն ալ պիտի առնէ...։ Բաւական դժուար եղաւ զինքը տարհամոզելու գործը, ու նորէն սկսաւ իր յատկանական պատմութիւնները. կը խօսէր, անդադար փրփրած ու զրգռուած։ Կարելի չէր զինքը ընդհատել — գուցէ տարիա չառ ծանր ու անդարմանելի ազդեցութիւն մը ընէր իր ուղեղին վրայ, ու հարկ եղաւ զինքը մարկ ընել՝ կէս մը քաղաքավարութեան համար, կէս մըն ալ իր գեղեցիկ նկարագիր ոճին ու լեզուին համար որ հաճելի՝ գրաւիչ բան մը ունի։ Կարճ ըսեմ. հարկ եղաւ մարկ ընել մինչեւ որ նոյն իրիկուան Դասագրքի շրջանաւարմը անցաւ ու մենք սարսափեցանք Գալիս մնայ... ի սէր Եղիային։ Վերջացնելէ առաջ այս տողերը, որոնց նպատակն է ցոյց տալ թէ որքան իր՝ Եղիային տարիներէ ի վեր ունեցած մտքի տրամադրութիւնները և այնքան իր իմացականութեան ցաղդ անվթար ու անմթար մնալու զարմանալի պարագան, կ'ուզեմ շիներցողներուս մտքի վայելք մը պատճառել՝ վերոյիշեալ քերթուածը քաղուածօրէն արտատպելով.— Ա.ասիկ այդ բանաստեղծութիւնը.

ՇԲՋԱՆ ՍՐՏԻՍ

Ցերեկը արփւոյն ու գիշերը լուսնի՛ն է (*)
Աստղատոյր՝ ծովուն, կարապն ալ լճին,
Մինը՝ մանկան ու վարդը միշտ մեղուի՛ն է,
Ձերմակ շիրմին ունի յաւէտ սէ՛ր նոճին.
Իսկ դուն՝ ի՛մս, գիս պիտ'ունենա՞ս յաւիտեան։

Նուրբ Ճառագայթն արեգակի՛ն միշտ եղնէ,
Ցօղն երկնքէն կաթէ ամէն առաւօտ.
Բուսանն ծնունդն է մարգարիտ կաթէ
Ու կախարդա՛նքն հոսէ սէ. աչքն անաղօտ.
Իսկ շուրթս անմ՛ունդ արտաբերէ յաւիտեան։

Լերան կատարն ըսպիտակ ձիւն յաւէտ կայ.
Ձերմակ փրփուրն ալեկին ծա՛լրն է թրթռուն,
Սէ՛ր ալ մ'իր ծոցն յաւէտ ցոյց տայ լուսընկայ,
Իր ծոցն արցո՛ւնք մ'ունի յար աչք սեւեռուն.
Իսկ սրտիս մէջ դո՛ւ կաս մընաս յաւիտեան։

Թարտեաղ խուլնկին կաղայտ ծուխն յար ելնէ վեր,
Հոգեվարքին մութ աչքն յաւի միշտ վրէնն,
Դեպ ի սարե՛ր ձգտին թռչունն յար թեւեր,
Ու վա՛ր յաւէտ գրթնա նպաւանքը էնն.
Իսկ սա՝ քիզ, ո՜հ, ձրդտի հոգեակս յաւիտեան։

Երբ ա՛լ արփին չը տայ երփն, հուր, ճառագայթ,
Երբ սև ալքը ծածկէ լուսինն՝ ո՜հ հմանկ.
Երբ ալդը ցօղ չունենայ, մը ծիծն ալ կամ թ,
Երբ փոս մընայ ուր վրձիտ ալյիմ ալդ լրճանկ.
Պիտի վառի՛ սրտիս մէջ սերդ յաւիտեան։

ՈԳԵՊԱՐՏ

Աւելորդ է մեր կողմէ բառ մը աւելցնել Եղիային այս քնքուշ, այս սրտագրաւ քերթուածին գեղեցկութիւնը ցայտեցնելու համար։ Կարդացէ՛ք զայն, մէկ աւելի՝ անգամներ կարդացէք զայն, իմաստ-մարգրտի գեղեցկահիւս չարքով մը յեռուած պնուած այդ անզոյգ անմահ տողերը գոց ըրէք, ո՛վ դուք որ կը սիրէք Եղիան ու իր բանաստեղծի հանճարը, որ մարելու վրայ է։

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

ԲԵՐՐԻԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀՈՒՆՁԸ

Բերրիի ամավերջի կրթական հունձքն ալ բաւական բերրի եղաւ։ Այսպիսի փոքրիկ միջավայրի մը խորը, —միջավայր մը որուն բարացուցական գլխաւոր հանգամանքները, տեսնին, ծանօթացուցած ենք Արեւելքի ընթերցողներուն,— սո՛սկ երկու չաբթուան ընթացքին՝ երեք վարժարաններու մէջ տարեկան ընդհանուր քննութիւններ, և հինգ անգամ ալ կրթական հանդէս, ընդունինք որ քաջալերիչ ամբողջութիւն մը կը կազմեն, ամէն տեսակէտով, մանաւանդ որ քանակէն վար չմնաց որակն ալ, որ կարեւորագոյնն է։ Տեսնենք ուրեմն.—

Ազգ. երկսեռ վարժարանաց ամավերջի մրցումներ սկսան յունիս 18ին և վերջացան 30ին։ Ինչպէս գրեթէ ամէն տեղ, հոս ալ քննութիւններն այլ եւս չունէին հին ժամանակներու ծանրատաղտուկ երկարութիւնը։ Քննելի առարկաներն էին հայերէն, թուրքերէն և անգլիերէն լեզուները, բնագրամութիւն, աշխարհագրութիւն, թուաբանութիւն, երկրաչափութիւն, կրօնագիտութիւն, շարադրութիւն, գեղագրութիւն և արտասանութիւն։ Հակառակ դասերու բաղմութեան, իւրաքանչիւրին համար թափուած անխնայ ջանքերով, անոնք փարկուած էին մնամէջ ուրիշներու առաջի կարգ անցած ապարդիւնութենէն։ Ներկայ գտնուելով թէ՛ տղոց և թէ աղջկանց վարժարանի քննութեանց, սա՛ համոզումը գոյացուցինք թէ կիսամէի գոհացուցիչ արդիւնքներն ամբողջացած էին ոչ նուազ յաջողութեամբ։ Կրօնի դասերուն մէջ, իգական վարժարանը գերազանց հանդիսացաւ աբականէն. իսկ սրբականը գերազանց՝ աշխարհագրութեան մէջ, ուր յայտնապէս տկար էին աղջիկները։ Գասնաւոր՝ յապաղումն էր այն կանոնաւոր, մեծադիր քարտէսներուն, որոնք չրջանին սկիզբը ապսպրուած էին և ամավերջին միայն եկան զարդարել վարժարանին պատերը։ Ամբողջ տարւոյն ընթացքին, գործածուեցան քարտէսի այն մանր մունր ու խառն ի խուռն կտորակները, որոնցմէ ոչինչ կը հասկնային թէ՛ ասուհիները և թէ՛ վարժուհիները. ուստի աբականի դասախօսները քառապատիկ ջանքեր շռայլել հարկադրուած էին, դասերն արդիւնաւորելու համար պահանջուածին չափ։ Բնագրամութեան, թուաբանութեան ու երկրաչափութեան դասերն ալ ո՛չ նուազ արդիւնաւոր հանդիսացան։ Մրցմանց ընթացքին, հաճոյքով ունկնդրուեցան տղոց և աղջկանց հրանգիչ արտասանութիւններն ու տրամախօսութիւնները։ Իսկ լեզուներու ճիւղը, որ մասնաւոր խնամքով կ'աւանդուի արդէն, յուսալի չթողուց քննիչները և բոլոր ներկաները։ Ցունիս 29ին, ուրբաթ, Թուրքերէնի քննութենէն նմոյշ մը հանդիսաւորի վերածուեցաւ, թրքաբարբառ տրամախօսութիւններով և դաշնակահարութեամբ ընդելզուած։ Մասնաւոր հրաւէրով՝ ներկայ գտնուցան Վսեմ. Գայմակամ Իզզէթ պէյ, Ելմտական Տնօրէնը, Իտատիէ վարժարանի Տնօրէնը՝ իրենց հետեւորդներով, որոնք ըստ արժանւոյն մեծարուեցան, և զանազան հաղցումներէ ու մեր վարժարանաց Տնօրէնէն թուրքերէն ճառէն յետոյ, մեկնեցան գոհունակութեամբ։

Յուլիս 1ին կատարուեցաւ մեր ամավերջի հանդէսը, հետեւեալ կերպով։ Ուսանողաց աղօթքէն վերջ, հանդէսը բացուեցաւ Կայս. Բայրերգով, զոր դաշնակի վրայ նուագեց Պ. Հայկ Սրապեան, և զոր ներկայք ունկնդրեցին յոտնկայս։ Յաջորդեցին արտասանութիւն մը, տրամախօսութիւն մը, «Ուման կարեւորութիւնը», զ սեւեռ մը, «Գոյքեր», դարձեալ արտասանութիւն մը՝ Ռ. Ե. Պերպէրեանի ձօնուած, տրամախօսութիւն մը, կրթ. Նիւթով, երկու արտասանութիւն, «Նեղոյամիա հայր մը» և «Յիսուսի քունը» տարուան և ամիսներուն վրայ մենախօսութեանց ոսանաւոր շարք մը, որուն առաջինը պատրաստուած՝ այս տողերը գրողին կողմէ, տրամախօսութիւն մը, «Աչխատութեան» վրայ, Արտս. «Դպրոցական կեանք», Աղեքս. Փանոսեանի «Հարցք առ Արձագանգ»ը, և «Հարիւր պատուէրներ»։ Բոլոր ասոնք կը բարեխառնուէին սիրուն երգանկներով, զորս դաշնակի վրայ կը նուագէր Պ. Հայկ, նաև ուսանողական պատշաճ երգերով։ Ատոնց շարքը փակուեցաւ «Գոյներու» վրայ ուսանաւոր տրամախօսութեամբ մը, որոնց առաջին ոսանաւորը, «Կանաչը» յատկապէս պատրաստուած էր մեր կողմէն և «Կապոյտը»մեր հարազատէն իւրաքանչիւր արտասանողի՝ ձեռքին մէջ կը երեւնար գոյնէն ծաղիկ մը կամ առարկայ մը։

Կարգը եկաւ ճառերու և բանախօսութեանց։ Վարժարանին ուսուցիչներէն Պ. Սաեփան Կոփոյեան և Պ. Արմէն Մլայեան ճառեր կարդացին «Դաստիարակութեան» վրայ։ Պ. Հայկ Սրապեան, վարժարանին դեռապի Ա. ուսուցիչը, իր ճառին նիւթ ընտրած էր «Հայ Գրականութիւնը,» հայ տառերու Մեսրոպեան ծագման վրայ ակնարկներով։ Ծափահարուեցան թէ՛ նիւթերը և թէ ճառախօսները։ Տնօրէնին կողմէ՝ ներկայից բանախօսելու հրաւէր ուղղուելով, Բողք. Երեց Պատ. Ասատուր Նիկողոսեան բանախօսեց «Կրթութեան» վրայ, օգտակար յորդորներ ուղղելով ներկայից։ Կոկիկ բանախօսութիւն մը ըրաւ նաև տեղւոյն Տ. Խորէն քհն. և ի նպաստ քարտէսներու մնացորդ գնոյն, առձեռն հանգանակութեան հրաւէր ուղղեց։ Ապա խօսք առաւ վարժարանաց Տնօրէնը, որ պերճախօս ու ներկուռ բանախօսութեամբ մը՝ Բերրիի կրթական գործին անցեալն ու ներկան պատկերացուց, հմտալից տեսութիւններ պարզեց, ազգու օրինակներով, ի նպաստ կրթական յաջողութեան, և եղրակացուց՝ շեշտելով թէ կրթասէրներուն համերաշխութի՛ւնն է գլխաւոր պայմանը վարժարանաց լիակատար արդիւնաւորման։ Հանդէսը փակուեցաւ Տեղապահ Ս. Հօր խրատականովը, որով իր կողմէն ալ ուժգնատար յայտնուած կրթական գաղափարներուն։ Ապա, քանի մը վայրկեանի մըտերմիկ ասուլիսներէ յետոյ, ներկայք ցրուեցան՝ գոհ տպաւորութեան տակ։

*** Յօդուածիս սկիզբը յիշուած միւս երկու վարժարանական քննութիւնները և երեք կրթական հանդէսները տեղի ունեցան տեղիս Իտատիէ վարժարանին և Բաղոքականաց դպրոցին մէջ, յաջորդաբար, Յունիսի վերջերը։ Չիբար գերազանցելու, կրթականօրէն դիրար գլխ անցնելու գեղեցիկ հիգերով ակաղձուն էր վերջապէս, այս յունիսի վերջամասը։ Ես, ինչպէս ըսինք, այս փոքրիկ միջավայրին համար, կրթական սիրուն ոգեւորութիւնը նշանակելի է։

*** Փակելէ առաջ տողերնիս, անդրադառնալով մեր վարժարանաց, եզրակացնենք թէ յաջողակ և արդիւնաւոր շրջան մը բոլորած են դպրոցները, հակառակ նիւթական անպատատ պայմաններու, որոնցմով 125 ոսկւոյ պիտանէին 25 ոսկիի բաց մը կը մնայ։ Այս տեսակէտով, կրնանպէս նորաբուրելի են դպրոցական պաշտօնէութիւնը և հոգաբարձութիւնը։ Աղղկանց վարժարանի ձեռագործի դասին պէտքը դեռ գոհացուցած չէ, ինչ որ անհրաժեշտ է, և որուն արդիւնքով՝ հիմա վիճակահանութիւն մը սարքուելով, վերեւի բացը կրնար կրճատուիլ։ Գրասեղաններու և նստարաններու պէտքը, երկու դպրոցներուն մէջ, նո՛ր նպէս։ Փափաքելի է որ լուրջ ջանքեր ըլլան՝ դպրոցները մինչեւ Զ. դասարան հասցնելու, դիրք մը որուն հասած չեն բնաւ։ Փոքրիկ մանկապարտէզի մը չտկարումն ալ՝ ո՛րքան անհրաժեշտ է՝ նո՛ր նքան անկարելի չէ՝։

Բերրի, 8 Յուլիս 1907 — ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ

ՋԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

ՆՈՐԱՐՈՒԵՍՏ ՈՃ

Ընդհանրապէս և Արաբական ոճէն վերջ կ'արժէր քիչ մը ալ էջ-հնագիտական պատմութեանց և էջ մը ճարտարապետական գիտութեանց պատկանող ոճերուն նկատմամբ գաղափար տանալ և ծանօթանալ անոնց գաղտնիքներուն. սակայն մեր միջավայրին մէջ օր ըստ օրէ զարգանալու և մնայուն հանգամանք մը ստանալու դիրքը ունեցող Նորարուեսս ոճը (art nouveau) ստէպ գործածուելուն՝ սարսռած ենք անոր գաղտնիքներուն և անոր մէջ անտրամաբանելի եղող եղանակներուն վրայ ծանրանալ, քանի որ նախապէս խոստացած ենք օրուան ոճերէն վերջ սկսիլ պատմական արուեստներուն։

Ա՛րդ, ընթացիկ ոճերուն ամէնէն թարմը եղող Նորարուեսս ոճը հաղիւ մէկ քանի տարիէ ի վեր մուտ գտած է մեր միջավայրին մէջ, չնորհիւ մէկ քանի փորձ և հմուտ ճարտարապետներու։ Թէեւ այս ճարտարապետները նոր ոճ մը հեղինակելու և անոր հեղինակի տիտղոսը վայելելու իրաւունք չունին — ինչու որ նախապէս Եւրոպայի մէկ քանի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ նշմարուած են նորարուեսս ոճի նմոյշներ — սակայն սոյն ոճին ծաւալման մեծապէս նպաստած և զայն հեռագիտէ ճաշակաւորելու համար ամէն զոհողութիւն յանձն առած ըլլալնուն, արժանի են մեր կողմէ շռայլուած յարգանքներուն։ Նորարուեսս ոճին սկզբունքները և պահանջումները ընդհանրապէս յարկաբաժիններու (appartement), խաներու և պանդոխներու (hôtel) մէջ կը նշմարուին։ Թէեւ կրնան պարզ չէնքի մը մէջ ալ յարգուիլ անոր օրէնքները, բայց այս վերջին պարագային՝ հողին տարածութիւնը նկատողութեան առնելու և ըստ այնմ վարուելու է, որովհետեւ սահմանափակ հող մը չի կրնար ճարտարապետին հմտութեան ճշմարիտ ապացոյցը հանդիսանալ և անոր ծրագրած երեւակայութիւնները իրականացնել։ Նորարուեսս ոճին մէջ կարելի է Որնէսանսի սիւնագլուխները միջեցնող սիւներ հասատակ, եթէ բունին (fût) վրայ տրուռոց՝ բայց աչքառու և համեմատական պարզ մը զետեղուի։ Նորութիւն չպարունակող սիւն մը չի կրնար չէնքը լրացնող միւս մասերուն հետ համեմատութիւն ունենալ։ Որչա՛փ այպանելի է երբ իւրաքանչիւր մասերը մէկզմէկու յարմարած և սիւները սովորական կերպով մերկ թողուած ըլլան։ Շատ անգամ սիւներուն գլուխներն իսկ տարբեր կերպով մը յօրինելու է որ դիտողին ակնարկը հմայթափ ունայ Նորութեան մը հանդէպ։ Դռներու և պատուհաններու բացուածքները կրնան ուղիղ կամ կոր ըլլալ։ Բայց որչա՛փ գեղեցիկ երեւոյթ մը կ'ունենան անոնք, երբ այս երկու սովորական տարբերներէն տարբեր, Նորարուեսս ոճը ճշմարտապէս անմահացնող որ և է տարազ մը կը կրեն։ Եթէ դուռ մը կամ պատուհան մը սովորական կերպով թողուած է, այն ժամանակ պէտք է անոր երիզներուն ձեւերը կերպարանափոխել, նոր երեւոյթ մը տալով։ Սոյն երեւոյթները կրնան զանազան եղանակներով և գծերու կոր և ուղիղ մասերու միացումով արտայայտուիլ։ Սակայն պատշաճ չէ զանոնք որոշ և սահմանեալ գործածուող կերպով մը կազմուորել, քանի որ հոն այդ տարբական բայց փորձառութիւն պահանջող ձեւերուն մէջ պիտի՞ փայլի ճարտարապետին հմտութիւնը։ Ո՞ւր կը մնան արուեստին յաջողութիւնը, յառաջդիմութիւնը, տղուացումը, երբ հարիւրաւոր անգամներ գործածուած և իրենց հմայքը կորսնցուցած եղանակներ, ձեւեր, այս կամ այն արուեստագէտին հեռանկած տարաձեւերը ընդօրինակուին։ Ճարտարապետ մը երբ ուզէ՝ իր մէջ նորոյթներ ընդունող և ուրիշներու քննադատութեանց առիթ չընծայող ոճ մը գործածել — ինչպէս art nouveauն — այն ատեն պարտի ուղղակի իր կարողութեան, հմտութեան և փորձառութեանց ապաւինիլ, որովհետեւ ատոնք պիտի ըլլան զինքը հանրութեան գնահատութեան արժանացնող և իրենց արուեստագէտի համբաւ տուող։ Բայց սխալ չըմբռնուի, այս նորոյթները միայն նորութեան հակամէտ եղող ոճերուն մէջ պէտք է արտայայտել և ոչ թէ դասական (classique) չրնութեանց համար։

Բիւրը՝ իւրաքանչիւր ոճի մէջ քիչ կամ շատ տարբերելուն և ընդհանուր չէնքին աւարտման իբր նշան՝ ճոխ գլխանոցի մը պատրաստը աղդեցնուն, կ'արժէ համեմատական և գեղագիտական (esthétique) պայմաններով կազմակերպել զայն։ Նորարուեսս ոճը ինքնուրոյն քիւ մը չունի թէեւ, բայց չէնքին ամբողջութիւնը ամէն կողմերով և ամէն մարմամասնութեամբ մէկզմէկու հետ միաւորելու համար պէտք է, ըստ օրինի, սովորականէն տարբեր եղանակով մը արտաբերել բարակ երիզի մը քով լայն ճակտիկներ զետեղելով և ճակտիկներուն վրայ երբեմն բոյսերու կամ տերեւներու նմանութիւնը կեղծելով։ Կարելի է գոգաւոր առամիկներ և կամ ուրիշ վայելուչ մանրամասնութիւններ ևս զետեղել իր ճոխութեան ծիքը չունիմ։ Արուեստագէտ մը հանճարի գործաւոր մըն է։ Երկուքն ալ իրենց ձեռքերով կ'աշխատին։

—Բեղի՞ ով ներշնչեց այդ գաղափարը. ինքնիրենդ գտած ըլլալու չես։

Տղան սկսաւ քրքիջներ արձակել։

—Բայց դուն, նոնոչիկ մօրաքոյրս։ Նոյն իսկ աւելի դժուարին բացատրութիւններ գործածեցիր։

Ու Թիէնսնօ ծիծաղաշարժ և ուռուցիկ շեշտով մը կրկնեց.

—Արուեստագէտն ու գործաւորը եղբայր են ընկերական տեսակէտով։ Իրարու չեն վնասեր անոնք։ Համանման են իրենց շահերը։ Նմանապէս միեւնոյն ծագումն ունին։

Թիէնսնօ խնդաց ու իր բնական շեշտը գտնելով, յարեց.

—Կը տեսնե՞ս։

—Եկուր դիս ողջագուրէ՛, ըսաւ մօրաքոյր Ցանի։

Այդ քնքուշ սեղմումին մէջ խանդաղատանք մը զգաց Թիէնսնոյի սիրտը։

—Մօրաքո՛յր, մայրիկը պիտի ճանչնամ օրին մէկը։

—Ձեմ գիտեր, սիրունիկս։

—Բնաւ չե՞ս տեսած մայրիկս։

—Բնա՛ւ։

—Անունը, բնական երկիրն ալ չե՞ս գիտեր։

—Ոչ մէկ բան գիտեմ անոր վրայ։

(Շարունակելի)

ՋԱՆԻԷԼ ԼԷՋԻԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԲՈՐԴ ՄԱՍ

ՏԻԿԻՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒՀԻՆ

Թ.

ԼՈՒԻ ՀՈՎՏԻՆ ՄԷՋ

Բարձին վրայ կանգնեցաւ Նիհար իրան մը, ցնցուելով։

Ալեխառն մաղերը տակնուվրայ, պառուած կնկան իր ողբալելի դէմքը, արեան համախռնումէն և արցունքներէն կապուտցած, աչքերը դաժան երեւոյթ մը առած բացաւոր արտեւանունքներուն միջեւ, ուրիշ տղու մը սոսկում պիտի պատճառէին։

Բայց Թիէնսնոյի հոգին զօրացած էր՝ չատ մը տրրութիւններ կրելով։

—Ո՛չ, չպիտի խմեմ, աղաղակեց Ճուլիա։ Եթէ ինքզինքս դարմանեմ, դուն և Ցանի պիտի նեղանաք։ Իմ մահուանս չէ՞ք սպասեր մինթէ. ան ամէն ինչ պիտի կարդադրէ։ Բանի մը չեմ ծառայեր։ Սուղի կը նստիմ ձեզի... Բայց եթէ չուա չմեռնիմ, բեռ պիտի ըլլամ ձեր վրայ։ Զգեցէ՛ք որ այս աշխարհէն մեկնիմ։

Ուղեղային անարիւնութեան հետեւանօք առաջ եկած էր այդ տաղտապը։

Այսպէս Ճուլիա կը զառանցէր մինչեւ որ բոլորովին ուժասպառ ըլլար։ Յետոյ երկար քուն մը կը քաշէր, ժամեր յետոյ կ'արթննար, կակուղցած ու համակերպած, գրեթէ խոնարհ երեւոյթով մը, առանց բան մը յիշելու սակայն։

Դէթ ակնարկութիւն մը կամ բառ մը իրեն չէր յիշեցներ ըրած անգութ ու արատաւոր խօսքերը։ Ամէկ կը հետեւցնէին թէ նոյն ինքն Ճուլիա անգիտակից վիճակի մը մէջ կը զրուցեր այդ ամէնը։

Այսպէս, Ճուլիա այլափոխուած ու մրոայլ ձայնով մը կը կրկնէր, քոյրն ու Էթիէնը հրելով կծկուած մատներուն միջոցաւ և ոտքերը անկողնէն դուրս հանած.

—Հիմա պիտի երթամ... հիմա պիտի երթամ... Կ'ուզեմ Լուի մէջ նեռուիլ։

Թիէնսնօ քանիցս ներկայ գտնուած էր այդ կարգի տեսարաններու, բայց չկրցաւ ինքզինքը զսպել ու սկսաւ հեծկլտալ իր կարգին։

—Նոնոչիկ մօրաքոյր Ճուլիա... Նոնոչիկ մօրաքոյր Ճուլիա... Շատ կը սիրենք քեզ...

—Հանդարտե՛, ըսաւ Ցանի։ Մեր ջլերը զսպենք, եթէ կ'ուզենք որ անոր ջիղերը հանդարտին։

Տղուն պատուէր տալով ինք ալ օրինակ կը հանդիսանար։

Անայլայլ քաղցրութեամբ ու քիչ մը խիստ հաստատակամութեամբ Ցանի կը ջանար հիւանդը համոզել որ ինքզինքը զսպէ։ Նաև կը ճգնէր ուրիշ կողմ դարձնել անոր սեւեռուն դաղափարը։ Բրոջը հետ կը խօսէր այնպէս ինչպէս պիտի խօսէր տղու մը առջեւ, զբօսցնելու համար զանի։

—Օն, Ճուլիա, սիրելիս... Չեմ ուզեր վիշտ պատճառել մեզի, այնպէս չէ՞... Բայց մենք չպիտի նեղանանք... պիտի ծիծաղինք... ինչ պիտի ըսէիր, եթէ երբեք քիչ մը խնդալիք մեր անբանաւոր Ճուլիային վրայ։

—Ո՜հ, արդարեւ կը խնդաք իմ վրաս, պատասխանեց Ճուլիա, բերանը կծկծուած դառնութեամբ։

Անդարդարութեան մէջ պարզուող այդ արթնամտութիւնը կը կարկամեցնէր մարդուն սիրտը և գութը կը շարժէր։ Ճուլիա արդեօ՞ք գիտէր դիմացիններուն պատճառած տառապանքը։ Կամ կ'ուզէր որ տառապէին իրեն համար։ Զղային խանգարման անգիտակցութեան մէջ մարդ երբեմն յատակատեսութեան վայրկեաններ կ'ունենայ։ Ցայտնի չէր թէ քինախնդրութիւնը ո՛րքան բաժին ունէր այդ դժնդակ տեսարաններուն մէջ։

Ցանի ու Թիէնսնօ բարոյապէս և ֆիզիքապէս կը պայքարէին Ճուլիայի անձնասպանութեան ապառնալիքին հանդէպ, Աւելցուքները կերան առանց ախորժակի, ականջնին սրած, Ճուլիայի սենեակէն եկած ձայները լսելու համար։ Թերեւս այս անգամ հանդիստը չյաղթէր տագնապին... Գուցէ այդ սոսկալի վիճակը վերջինն ըլլար...

— Մտիկ ըրէ՛, Ճուլիա, ըսաւ Էթիէն։ Ուրթը տարեկանը անցուցած եմ։ Երկաթ-չորս տարիէն կրնամ բան մը շահիլ։

— Բայց ո՛չ, փոքրիկս։

— Իբր գործաւոր կ'աշխատիմ... կրընաք ապահով ըլլալ այդ մասին։

— Գործաւոր ըլլալը դժկամակութիւնն չի՞ պատճառեր քեզի։

— Ո՛չ, մօրաքոյր։ Եթէ աւելին ընելու կարող ըլլամ, չափահաս եղած ատենս պիտի ապացուցանեմ իմ կարողութիւնս։ Ինծի պատմած ես մեծ հնարիչներու և մեծ ճարտարագործներու կեանքը, որոնք սկզբան ոչ թէ պարզ արհեստաւոր, այլ... կոչիկ ներկող ու չրջուն վաճառորդ եղած են։

Ցանի, երազուն, իր կարճատես ու խորունկ աչքերով կը դիտէր տղան։

— Էթիէն, հայրդ փայլուն արուեստագէտ մըն էր։

— Մօրաքո՛յր, ուրիշ ատեն ըսած ես այդ բանը. նաեւ ըսած ես թէ երբ մեծնամ՝ պիտի յայտնես անոր անունը։

— Հայրդ պիտի նեղանար ինծի դէմ, քեզ գործաւոր ընելուս համար։

—Այնպէ՞ս կը կարծես։ Ես այդ կարծիքը չունիմ։ Արուեստագէտ մը հանճարի գործաւոր մըն է։ Երկուքն ալ իրենց ձեռքերով կ'աշխատին։

—Բեղի՞ ով ներշնչեց այդ գաղափարը. ինքնիրենդ գտած ըլլալու չես։

Տղան սկսաւ քրքիջներ արձակել։

—Բայց դուն, նոնոչիկ մօրաքոյրս։ Նոյն իսկ աւելի դժուարին բացատրութիւններ գործածեցիր։

Ու Թիէնսնօ ծիծաղաշարժ և ուռուցիկ շեշտով մը կրկնեց.

—Արուեստագէտն ու գործաւորը եղբայր են ընկերական տեսակէտով։ Իրարու չեն վնասեր անոն

ասաքենին հետ համեմատելով։ Ուսամոյթեր (friche) հաստատելու նպատակութեէ պարապ միջոցներ թողուին, այն ժամանակ առանց խնայողական հաշիւներու, զանոնք նոյն կէտերուն մէջ տակուն և վայելուչ դիրքով մը պէտք է զետեղել լայն, հակայ և աչքառու կերպով, և ոչ թէ նեղ, կարճ երիզներով։

Դալով նորաբուխտ զարդարանքներու մանրամասնութեանց, վերջ չունին և իրենց մէջ հարիւրաւոր ձեւեր, դարձուածքներ կրնան բովանդակել։ Skfon մը կամ onկրման մը արտաբերելու համար խնդիրը միայն անհնարաւոր գծերու և զանոնք գեղեցկօրէն ու պատշաճագոյն կերպով մէկզմէկու միացնելուն մէջ կը կայանայ։ Պարապ մասերու և քիւերու միջև դանուած միջոցներուն մէջ կարելի է զանազան երեւոյթներով զարդարանքներ զետեղել և չբեղուիլն մը տալ չէնքին։ Շատ անգամ երկաթեայ ցօղերով կազմուած խմբակ մը կը դրուի պատուհաններուն առաջքը կամ ծնօտներու (parapet) մակերեսին վրայ։ Վարդ-քանդակները (rosace) մեծ դեր կը կատարեն նորաբուխտ ոճով արտաբերուած երկաթեայ ցօղերուն և մասմաբէ, maltէ կամ կրաղիւսէ (ciment) շինուած զարդարանքներուն մէջ, երբեմն երբեմն իրենց գոյութեամբ eiffel մը տալով։ Նորաբուխտ ոճը ընդհանրապէս քարակիր շինողութեանց մէջ կը յաջգուի. այսուհանդերձ կրնայ փայտէն հաստատութեանց մէջ ևս գործադրուիլ, եւայն մեկին կերպով չարաբաստութիւնն համար՝ ներկի ժամանակ գոյներով և անոնց յատուկ ստուերներ տալով պէտք է ծրագրուած ձեւաբանութիւնները արտաբերել իրականին յար և նման կեղծելով։

Նորաբուխտ ոճը արդի շինողութեանց մէջ երկրորդ տեղը կը գրաւէ, բայց հաւանականութիւն կայ հետզհետէ առաջնութիւնը սեպհականացնելու, քանի որ անոր մէջ գիտական պահանջումներով և մանաւոր կանոններով չեն կապուիր արուեստագէտներուն փափաքները, այլ ազատօրէն ասպարէզ կը կարդան, կարծենք, զարգանալու։

Առայժմ վերոյգրած նկատելով մեր օրուան ոճերը, յաջորդ անգամ պիտի սկսինք Բրիստոէ հաղաւաւոր տարիներ առաջ գործածուած ճարտարապետական ոճերուն վրայ մաս առ մաս գաղափար մը տալ և վերահասու ըլլալ անոնց ճաշակներուն։

ԵՐՈՒԱՆԴ Մ. ԳԱԼՑՅԱՆ
Ճարտարապետ

ԱՍՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Երկաթ կամ պողպատ առարկաներու ժանգը հանելու համար պէտք է թրջել զանոնք քարեղով և ապա լաւ մը շփել բամբակէ լաթով և տաք մոխիրով։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զայդ խօսելով Վիլհէլմսհէօհէի մէջ Անգլիոյ Թագաւորին և Գերմանիոյ կայսրը տեսակցութեանը վրայ, կ'ըսէ.— «Լաւաւրտ Լ.-ի ձեռնարկած դիւանագիտական գործը փափխութիւն մը կը նշանակէ բրիտանական քաղաքականութեան մէջ։ Անգլիոյ Թագաւորը վերցուց «չբեղ մեկուսացումի» սկզբունքը և մէկ քանի տէրութեանց հետ դաշնադրութիւն կնքած Անգլիայի մը վերածեց մեկուսացեալ Անգլիան։ Լաւաւրտ Լ.-ի մէջ խաղաղասէր նպատակներ ունի։ Այնարհ կը կարծէր թէ Մեծն-Բրիտանիոյ նպատակն է Գերմանիան չրջանակի մը մէջ առնել. բայց աւասիկ այդ կարծիքը փարատեց և աւասիկ հօրեղբայրը բարեկամաբար կը սեղմէ իր քեռորդւոյն ձեռքը, այն միջոցին երբ Ծայրագոյն Արեւելքի մասին անդրեւռուս համաձայնութիւնը կնքուած է։»

—Թակեպաք Բարիզէն իրազեկ անձէ մը թղթակցութիւն մը ստացած է, պարզելով այն եղանակը որով Ֆրանսայի կառավարական չրջանակներուն մէջ նկատողութեան կ'առնուի Սուխէմիմնտէի տեսակցութիւնը։ Այդ թղթակցութեան մէջ կ'ըսուի.— «Այն միջոցին երբ Ֆրանսիոյ դաշնադրութիւնը կնքուեցաւ, իրաւ թէ Ցարանայի հանրային կարծիքին կողմէ այնպէս նկատուեցաւ թէ Գերմանիոյ պիտի դալի, սակայն այդ դաշնադրութիւնը բնաւ սպառնալիք մը չէ եղած Գերմանիոյ համար, վասն զի Ռուսիա բնաւ չէ քաղաքերած Ցարանայի որ յարձակողական քաղաքականութեան մը հետեւի։ Ատոր համար է որ Ցարանայի արիշ ոչ մէկ ազգէ աւելի անհանգստութիւն մը չզգաց՝ վերջին տարիներս Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ կայսրերուն միջև հաճառուած մտերմութեան համար։ Նաև հիմակ ալ վերոյիշ բան մը չի նկատեր այդ մտերմութեան յարաճուն զարգացումը։ Նիքոլա կայսրը բացարձակապէս ու յայտնապէս հաւատարիմ կը մնայ Ցարանայի հետ իր դաշնադրութեան։ Նոր քաղաքականութիւնը իրեն սկզբունք ունի «Լրացուցիչ համաձայնութիւնները», ինչպէս օր մը կ'ըսեր Ցարանայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսկի։ Հիմա Երբեակ Զինակցութեան քովը կան Ֆրանսերէնարան, անգլերէնարան և աւստրեռուս յարաբերութիւնները։ Ցարանայի դաշնադրութիւնը կրնայ յենուլ Ցարանայի ու Իտալիոյ, Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ և մինչեւ մէկ ատենան Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ յարաբերութեանց վրայ։ Մէկնորդութեան մը պէտքը հետզհետէ կը զգացուի. մէկէ աւելի պարագաներու մէջ Ֆրանսայի դաշնակիցները կրնան Ցարանայի ի նպաստ միջնորդութիւն մը ընել իրենց բարեկամներուն մօտ, ինչպէս միւնոյն բանը Ցարանա կրնայ ընել իր բարեկամներուն մօտ, իր դաշնակիցներուն ի նպաստ։ Ուրախալի պարագայ մըն է թէ Պերլինի մէջ այլեւս ոչ-բարեկամական ու սպառնալից չեն նկատեր ռուս քաղաքականութեան զարգացումը։»

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ԵՒ ՁԱՐՈՆ

Պ. Ուչիտայի Վիեննայի ճարտնական դեսպան անուանուելուն առթիւ Թագիոյի աւստրեւհունգարական դեսպան Պ. Ամպրօ Ֆոն Աստոմոյ, որ հիմա Վիեննա կը դանուի, սա յայտարարութիւնը ըրաւ Նոյնէ Ֆրայէ Բրեսի.— «Այս անուանման մէջ պէտք է տեսնել նշան մը այն մասնաւոր համարումին զոր Ճարոն կը տածէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ նկատմամբ, քանի որ Պ. Ուչիտա իր երկրին ամէնէն նշանաւոր դիւանագէտներէն մէկն է և ասկէ առաջ ալ վարած է Բէքինի ճարոնական դեսպանութեան կարեւոր պաշտօնը։ Ճարոնի մէջ մեծապէս կը գնահատեն ի մէջ այլոց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ զինուորական հաստատութիւնները։ Պ. Եամատօ, Ճարոնի ծովային նախկին նախարարը, ինքն իսկ խոստովանած է թէ չատ բան սորված է Բոլոյի մէջ։ Տնտեսական տեսակէտով Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Ճարոնի յարաբերութիւնները տակաւին չեն հասած կարելի նկատուած զարգացումին, թէեւ իր կողմէ Ճարոն ջանքեր ըրած է՝ երկու երկիրներու միջև առեւտրական ուղղակի յարաբերութիւններ հաստատելու համար։ Ճարոնի ու Մ. Նահանգաց միջև յարաբերութեանց գալով, չեմ կարծեր որ այդ երկու երկիրներուն միջև պատերազմ ծագի։»

ՊԱՊԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին անդամներէն Շայչէր եպիսկոպոսը Քորrkսրոնskնցպլաղ Ցիւr տն Քաբոլիհն Բիհrուսի մէջ՝ կը հրատարակէ յօդուած մը «Պապական նոր դրութիւնը» խորագրով, որ չատ նշանակալից է։ Հեղինակը նաեւ կը զբաղի Վատիկանի գրաքննիչ ժողովին նկատմամբ բարենորոգումներ ընելու և գերման ատուածաբան Շեյ բրոֆէսօրին համար կանգնուելիք յիշատակարանին կառուցման մասին Վատիկանի ընդդիմութեան խնդրով։ Շայչէր եպիսկոպոսը կը յարէ.— «Ցայսմիկ է թէ Վատիկանի գրաքննիչ ժողովին որոշումները և և անոնց կիրառման եղանակը թէ՛ ատուածաբանական և թէ ոչ-ատուածաբանական միջավայրերու մէջ տհաճութիւն չեն պատճառեր. սակայն չատերն ալ ծանր բեռ մը կը նկատեն։ Սա ալ յայտնի է թէ պապական նախկին գրութիւնը տակաւին հաւաքական անժխտելի սեպհականութիւնը չէ եղած կաթոլիկ միջավայրերու։ Կրօնական նոր գաղափարներ ունեցողներու կողմէ պապական նոր գրութեան եղած անպատատ ընդունելութիւնը ըստ իս օրինաւոր հանգամանք մը կազմեց այն համոզումին թէ դատապարտելի է արարքը անոնց որ կը հայածեն Շեյ բրոֆէսօրը և անոր յիշատակարան մը կանգնել ուզողները։ Կաթոլիկներու մեծամասնութիւնը անհանդարտ է ատոր։»

ՔՈՐԷԱ

Թայմզ Թոքիոյի իր թղթակցէն սա հեռագիրը ստացած է.— «Բորէսոյի մէջ ապադային Ճարոնի քաղաքականութեան նպատակը պիտի ըլլայ գլխաւորաբար տարածել կրթութիւնը, արդարութեան կանոնաւոր կիրառումը ապահովել և տուրքերու գանձման դրութիւնը հաստատել, վասն զի հիմա քորէացի պաշտօնեաները զեղծումներ կը գործեն՝ կարեւոր գումարներ իւրացնելով։ Նախարարութեան պաշտօնները Ճարոնցիներուն չտրուեցան, վասն զի Ճարոնցիները նախարարի օգնական միայն կրնան ըլլալ, թէեւ Բորէսոյի իրական վարչութիւնը Ճարոնցիներուն ձեռքը կը գտնուի։

— Իթօ մարքիզը երեք Ճարոնցիներ իսորհրդական կարգեց Բորէսոյի երեք նախարարութեանց համար։ Իթօ մարքիզը, ճարոնական-բորէական վարչութեան ուժ անդամներուն հետ, Թօքիօ գնաց։ Հազեկավա զօրավարը Բորէսոյի մէջ փոխանորդաբար պիտի վարէ Իթօ մարքիզին պաշտօնը։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆԱԽԱՏՈՐՄԸ

Դերման զինուորական թերթ մը կ'ըսէ թէ սայդ ադբի ի առնուած տեղեկութեանց նայելով, Դերմանիոյ նաւաշինութեան ճարտարարուեստը ուղղակի պիտի օգտուի Սուխէմիմնտէի տեսակցութենէն։ Այդ տեսակցութեան ծրագրին հիմնական գաղափարն էր Նիքոլա կայսր փափաքը ռուսական նաւատորմը վերջնական վերաշինութեանը ձեռնարկելէ առաջ։ Ռուսիոյ կայսր տպաւորութիւնը խիստ նըպաստաւոր է թէ՛ դերման ճարտարուեստին և թէ դերման նաւատորմին կատարելագործեալ վիճակին նկատմամբ։

ԱՊԱԷՆՔԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Թայմզ իր երկուշաբթի օրուան թիւին մէջ կը հրատարակէ չահեկան նամակ մը՝ ապէնթին նկատմամբ։ Նամակին հեղինակը, ըսելէ յետոյ թէ այդ թոյնը Անգլիոյ մէջ կը գործածուի, կը յարէ.— «Բժիշկներու կողմէ ապէնթին լաւ և դէշ արդիւնքներուն վրայ վերջերս կատարուած վիճաբանութիւնը պէտք էր դադրուիլն հրաւիրէր ցամաքային Եւրոպայի մէջ եղածներուն վրայ ապէնթի մասին, որ ա՛նքան աւերներ կը գործէ։» Նամակը, թուելէ ետքը Տօքթ. Ռուի, Պ. Պէռթըլոյի, Պ. Ռիպոյի և ուրիշներու յայտարարութիւնները ապէնթի մասին, կ'ըսէ.— «Գէաք է հետեւիլք ցամաքային Եւրոպայի մեր իմաստուն ոբ. երկրամբ բարեկամներու օրինակին և խնդոն քուէարկել տալ արգելիչ օրէնքներ, վասն զի ապէնթը անծանօթ չէ Անգլիոյ մէջ, ուր կը ծախուի օտարազգիներու յանձնած օթեկներուն և ճաշարաններուն մէջ։»

ՔԱՇԱՆԱՅԻ ՄԸ ՍԷՐԸ

Ֆրանսական թերթ մը սա հեռագիրը ստացած է Դուբլինոյէն.— Նիչէնիի մէջ (Սիկիլիա) քահանայ մը՝ տոմ Ավիլա, իր եղբօրը կնոջ պատիւը բռնաբարելու համար բաւական ատեն զուր տեղը ուշացուցէլէ եւաքը, տուփական խելայեղութիւն նոպայէ մը բռնուեցաւ և ջանաց խեղդել խեղճ կինը։ Այս վերջինը զգայարիկ գեղջը փառուած ըլլալով, քահանան սկսաւ չուանով զայն ծեծել։ Իր եղբօրը բողոքին վրայ, քահանան ձերբակալուեցաւ։ Այս իրողութիւնը մեծ զայրոյթ պատճառած է հակակրեալներուն։

ԵՐԿԱՔՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ

Սէն-Սէպաստիէնէն Բարիզի Թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Օցաուրդէի թիւնէլին մէջ հաւաքային ճեպընթաց կառախումբին պատճառած արկածը չափազանցուած է։ Վաճառաբարձ կառախումբին հրդեհէն առաջ եկած թանձր մուխը թող չտաւաւ որ արկածին վայրը գանուողները կարենան կատարեալ պատկեր ըլլալ թէ արկածը ո՛ր աստիճան ծանրակիր հանգամանք մը ունի։ Ատոնց հաղորդած տեղեկութիւններուն վրայ էր որ առաջին հեռագիրները ղրկուեցան, որոնք մահեր կը ծանուցանէին։ Բարեբախտաբար միայն չորս վիրաւորներ կան, սակայն ատոնց երկուքին վիճակը ծանր է. ատոնք երկաթուղիի երկու պաշտօնեաներ են։ Ընկերութեան ճարտարապետները կ'ըսեն թէ արկածին պատասխանատու է Պրինքոլայի կայարանապետը, որ հարաւային տեղընթաց կառախումբին մեկնումը թոյլատրեր է՝ կէս ժամ առաջ անցած վաճառաբարձ կառախումբ մը Ալզաղուայի կայարանը չհասած։ Այդ կառախումբը թիւնէլին տակ դիպուածական յապաղում մը ունեցած էր Օցաուրդէի կայարանին մէջ գիծ փոխելու գործողութեան մը հետեւանքով։ Հարաւային ճեպընթաց կառախումբը, զոր երկու վայրաշարժեր կը քաշէին, դարձուցաւ արկածեալ վաճառաբարձ կառախումբին, որուն ետեւի վագոնները բոլորովին ջախջախուեցան։ Ճեպընթացին վայրաշարժերէն մէկն ալ մեծապէս վնասուեցաւ։ Մեքենավարը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, ինչպէս նաեւ վաճառաբարձ կառախումբին պեռը և երկու պաշտօնեաներ. միւս վայրաշարժին մեքենավարը կրցաւ սեղմել զսպակները։ Բեկորներուն մէջ հրդեհ ծագելով, կրկը տարածուեցաւ վաճառաբարձ կառախումբին վակոնները։ Նոյն պահուն ճեպընթացը դէպի Պրինքոլա ու Ջումբրակա տարաւ, որով բոլոր ուղեւորները և պաշտօնեաները ողջ առողջ ազատեցան։ Միջազգային մահճաբարձ վակոններու Ընկերութեան վակոնները անվնաս մնացին և ուղեւորները քիչ մը յապաղումով Մարիա պիտի մատնեն։ Վաճառաբարձ կառախումբին հինգ վակոնները արեցան։ Ճարան գոցուած ըլլալով ուղեւորութիւնները փոխադրուելեամբ պիտի կատարուին։ Նիւթական վնասները 1,200,000 ֆր. են։ Ճարան սկսած է մաքրուիլ։

ՔԱՌԼ ՀԱՌԻԻ ԴԱՏԸ

(ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ)

Լօխլանճայկիր ընդարձակ հեռագիր մը հրատարակած է, Բարլսրուհէէ ուղղուած, որուն մէջ դիտել կը տրուի թէ քննութեանց միջոցին պէտք եղած ուշադրութիւնը ցոյց չտրուեցաւ՝ գանելու համար «ալեխառն մօրուքով» մարդը որ նշմարուած էր Պատէն-Պատէնի ոճրագործութեան պահուն։ Նոյնպէս կը քննադատէ հարցաքննիչ դատաւորը՝ դատավարութենէն առաջ հարցաքննած չըլլալուն համար Օր. Օլկա Մոլիթորը և մանաւանդ զտած՝ ձեռք անցուցած չըլլալուն համար այն զենքը որով ոճրագործը սպանած էր Տիկին Մոլիթորը։ Վասն զի, թէեւ ասդէ է որ Բառլ Հառ իր ընկերներուն մէջ, ի Բարլսրուհէ, բոլորովին նոր բէվոլվէր մը ունէր, բայց բնաւ չէր գործածած զայն. ուրիշ բէվոլվէր մըն ալ գտնուած էր, հին և անգործածելի։ Անհաւանական է որ Հառ երբորդ բէվոլվէր մը ունեցած ըլլար իր վրայ։ Կը հետեւցուի ուրիւն թէ սպանիչը ուրիշ անձ մըն է որ յաջողած է անհետացնել ձեռքի զենքը։ Այդէլէ անուն վկայ մը կը յայտարարէ թէ 1906 նոյեմբեր 6ին (Ն. Տ.), ոճրին օրը, ժամ 6ին քիչ մը ետքը, իր պղտիկ աղջկանը հետ պատյտ մը կատարած միջոցին՝ անծանօթ երիտասարդի մը հանդիպած էր, գունատ դէմքով, որ կը վազէր, և կառքի մը մէջ ցատքելով դէպի կայարան ուղղուեցաւ։ Բանի՝ ը երկվայրկեան ետքը, Օր. Այդլէէ հրազէնի պայթիւն մը լսեց, և հայրը ըսաւ աղջկանը.— «Որսորդ մը ըլլալու է որ նապատակ մը զարկաւ»։ Արդ, ապացուցուած իրողութիւն մըն է, և Բառլ Հառ ալ խոստովանած է, թէ ինք ժամ 6ին առաջ կառք նստած էր, ինչ որ իրեն նպաստաւոր պարագայ մըն է, քանի որ Պ. Այդլէէ կը պնդէ թէ բէվոլվէրը արձակուած էր ժամ 6ին ետքը։ Դատապարտեալին փաստաբանը 10 օր պայմանաժամ ուզեր է վերաքննութեան դիմելու համար, և այդ պայմանաժամը՝ կը լրանայ վաղը (չաբաթ), որմէ վերջ մահուան վճիռը անբեկանելի պիտի դառնայ։ Այս յապաղման սա մեկնութիւնը կը տրուի թէ պաշտպան փաստաբան Պ. Տիձ չանցած է հնար եղածին չափ բազմաթիւ վկայութիւններ ու փաստեր հաւաքել՝ ի նպաստ վերաքննութեան։ Մանաւանդ վերջին օրերս յայտնութիւնները մեծապէս դիւրացուցած են իր այս գործը։

⁂ Պերլիներ Թակեպլաթի Պատէն-Պատէնի Թղթակիցը դիտել կուտայ որ, մինչ Մանհայմի և Բարլսրուհէի մէջ հանրային կարծիքը բոլորովին նպաստաւոր է Բառլ Հառի, ընդհակառակը Պատէն-Պատէնի մէջ, ուր կը գանուի Մոլիթոր ընտանիքին վիլլան, մեծ համակրութիւն կը տիրէ սպանուած կնոջ ընտանիքին նկատմամբ։ Այնտեղ ընդհանրապէս սա համոզումը կը տիրէ թէ մինակ Բառլ Հառն կրնայ եղած ըլլալ ոճրին հեղինակը։ Օր. Օլկա Մոլիթորը մօտէն ճանչցողներ կը հաւատան թէ անիկա բնաւ երբեք բէվոլվէր չէր պահեր վրան։ Ցիշատակութեան արժանի է նաեւ գերման Թերթին Պատէն-Պատէնի միւնոյն թղթակցին եղած յայտարարութիւնը՝ Ռայչէնհան պառնուիրին կողմէ։ Այս կինը կ'ըսէ թէ ոճրին օրը ինք տեսած էր Բայէրը Վիհէլմշթրասէ թաղին մէջ Տիկին Մոլիթորը, Օր. Օլկան, Պ. Բարլ Հառն և . . . «ալեխառն մօրուքով» մարդը, չորսը միասին։ Կը յիշէ նաև թէ այդ մարդուն մօրուքը երկկողմանի էր, որուն պատճառաւ «Աւստրիացի»ն կը կոչէին զայն։ Եւ որովհետեւ 7-8 քայլ հեռաւորութեամբ նշմարած էր զայն, Պառնուհին կը պնդէ թէ իսկոյն պիտի ճանչնայ՝ եթէ իրեն ցոյց տան։ Տիկին Ռանձէնհանի վկայութենէն այնպէս մը կը հետեւցուի թէ այդ կնամօրուքով մարդը Պ. Լինդեհնաուն ըլլալու է, Մանհայմի լրագիրներուն ըստ։ Մանհայմի լրագիրներուն բացակայութեանը մէջ դեռեւս պատասխան խորհրդական Պ. Օթօ գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍԵ նահանգին ու Պինկաղիի գաւառին հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ գործերը զարգացնելու, վաճառականութեան ու արհեստագործութեան նոր զարկ մը տալու, վարժարանները աւելի բարեկարգելու և երկրագործութիւնը զարգացնելու համար յանձնաժողով մը պիտի զրկուի նոյն տեղերը։ Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն կրթական Խորհուրդին անդամներէն ձէմալ էֆ., պեռական Խորհուրդին վճռաբեկ ատեանին ընդհանուր դատախազ Պէհա պէյ և Հալէպի նախկին տէֆթէրարար Ալի Իմիրի էֆ.։ Ատոնց պիտի աշակցին նաեւ զինուորական պաշտօնեաներ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խեդիվն եղբայրը՝ Մէհմէտ Ալի փաշա, երէկ, Բարիզէն կ. Պոլիս ժամանեց՝ Խեդիվն Թաքգմանութեանց դիւանին Տնօրէն Ահմէտ պէյի հետ։

ՍԱՄՍՈՒՆ մէջ հասած առանց կուսի խաղողին առաջին բերքէն մաս մը, ըստ սովորութեան կայս. Պալատ մատուցուելու համար, երէկ կ. Պոլիս բերուեցաւ։

ՆԷՃԻՊ ՄԷԼԼԱՀՄԷԴ ՓԱՇԱ, առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդականը, Կայս. արտօնութեամբ առջի օրը Բարլսպարի ջերմուկները ուղեւորեցաւ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ նաւահանգիստին համար ալ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ զինուորական պաշտօնեաներէ և ներքին գործոց ու ոստիկանութեան նախարարութիւններէն ընտրուած պաշտօնեաներէ։ Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ Իսմայիլ Շեվքէդ պէյ կարգուելով, Սէլանիկ զրկուեցաւ։

—Սէլանիկի կուսակալը քննական պաշտօնի համար Դարաֆէրիէ գաւառակը գացեր է և անկէ Աղոթս ու Վոտնա գաւառակներն ալ պիտի երթայ։ Կուսակալը իր կողմէ փոխանորդ կարգեր է ազգ. Թէբեարը։

ՕՍՄ. ՊԱՇՈՒԱՅՈՒՆ ընդհանուր Տնօրէնի օգնականը ու Տիկին Նիաս, երէկ գիշեր, Թարապիոյ իրենց ամարանոցին մէջ սեղան մը և յետոյ պարահանդէս մը տուին։

ՀՆԱՈՒԹԻՒՆ.— Բէյէնտիրէ գաւառակին Արիթա գիւղին մէջ հնութեան պատկանող գերեզմանաքար մը գտնուեր է։ Նոյն գիւղի բնակիչներէն Նանի Բէնիէ ու Նիքոլա կալան, այդ գերեզմանաքարին վրայի արձանը գողցած ըլլալով, դատական պաշտօնեաներուն յանձնուեցան։ Արձանը երեւան հանելու համար խուզարկութիւններ կը կատարուին։

ԱՆԵԱՍՆԱՐՈՒԹԻՒՆԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին այս տարուան տասերեք չրջանաւարտներէն եօթը տոքդորայի քննութիւնն ալ տալով վկայական սատացան։ Ատոնց մէջ կայ Հայ մը՝ Կիւմիւլճինէցի Արմենակ էֆ.։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ Օմ. Պանքային ճիւղին արկղակալը յուլիս 26ին երկու հարիւր ոսկիի տեղ սխալմամբ երեք հարիւր ոսկի տուած էր՝ ինչ որ հաստատուեցաւ հաշիւներու քննութենէն։ Զգաստմամբ միջոցին հաւանական էր որ չէքին պարունակած 200 թիւը սխալմամբ 300 կարդացուի, և հարիւր ոսկի աւելի տրուի։ Պրուսայի Բոզա Իսարին մէջ վաճառական Պ. Պէլարի ու Պ. Հուքիէրի անուան գրուած երկու հարիւր ոսկինոց չէք մը նոյն օրը գանած էր այդ վաճառականներու պաշտօնեաներէն Իսմայ Առաքել Կէյվէլեան, որով աւելորդ հարիւր ոսկին ատոր քով գտնուելու էր։ Հետեւաբար Պանքային արկղակալ Իպրահիմէլ էֆ. ոստիկանութեան դիմեց։ Փնտռտելու պահուն Իսմոն ու ընկերը Լեւոն յայտարարեցին թէ իրենք աւելորդ գումար մը բնաւ չեն ստացած։ Նահանգին ոստիկանութեան առաջին գումիսէր Բեամիլ պէյ, հարցաքննութեան միջոցին, գլուխ տուաւ թէ Իսմոնի ու Լեւոնի յայտարարութեանց մէջ հակասութիւն կայ, վասն զի առաջինը կ'ըսէ թէ դրամները պարունակող քսակը Պանքային առնելով առանց համրելու Լեւոնի յանձներ է, մինչդեռ Լեւոն կ'ըսէ թէ համրելով ստացած է։ Վերջապէս այդ երկուքը յայտարարեցին թէ իրենք առած են այդ աւելորդ գումարը։ Հարիւր ոսկին ետ առնելով յանձնուեցաւ Օմմ. Պանքային ճիւղին, և Լեւոն ու Իսմոն դատական պաշտօնեաներուն յանձնուեցան։

ԱՂՈՒԱՆԴԵՐՈՒՄ մէջ չորեքշաբթի օրը ժամասխտ մէկ դէպք պատահեր է և Բռա-Սայիի մէջ ալ մէկ մահ։

ԱԾՈՒԽՆ.— Սէլանիկի կուսակալութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներով մինչեւ սեպտ. 15 կ. Պոլիս պիտի զրկուի երկու-քսանկէս միլիոն օխա ածուխ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ կիրակի օրը շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին Աւստրիոյ դեսպանատան մէջ։

ՄԱՆՍՈՒՍԻՆ Ինսան չդենաւը, որ առջի իրիկունը Այաթէֆանոսի պիծին վերջին երթեւեկութիւնը պիտի կատարէր, մեքենայի խանգարում ունեցաւ. անոր տեղ զրկուեցաւ Նեվ Էսkr չդենաւը, որ կրկիները պիտի երթար. այս վերջինին տեղ ալ կրկիները զրկուեցաւ Ցեկնkr Պաղչէ չդենաւը, որ ժամ 11ին կամուրջէն Այաթէֆանոս պիտի երթար։ Այդ պատճառով այս վերջին երթեւեկութիւնը չկատարուեցաւ։ Ժամ 11ի ու 12ի երթեւեկութեանց ուղեւորները քնկանաբար Նեվ Էսkr չդենաւը չէր կրնար տանիլ, որով թէ՛ կամուրջէն և թէ Մաքրիգիւղէն չատերը չդենաւին մէջ տեղ չգտնելով, հարկադրուեցան չդենաւքով երթալ։ Նեվ Էսkr, բազմութեան չատութենէն, հազիւ գիշերուան ժամ 2½ին Այաթէֆանոս ժամանեց։ Սամսոն չդենաւն ալ, չատ մը ուղեւորներ չկրնալով առնել, հազիւ ժամ 4ին Մաքրիգիւղ հասաւ։ Ինսան չդենաւին մեքենան նորոգուած ըլլալով երեկ առաւ կրցաւ երթեւեկութիւն կատարել։

—Մասստէի վարչութիւնը նոր ժամանակացոյց մը պատրաստած է որ երկուշաբթի օրուընէ պիտի սկսի գործադրուիլ։ Նաւամատոյցներուն միջեւ երթեւեկելու համար երկուքնէ նաւաձիգ մը յատկացուեցաւ։

ՀՐԴԵՀ.— Իսրինէ Դարբուի կողմը Շիլէհի Ալի պէյի գործարանին պարտէզը գանուած 1500 չէքի փայտերէն երեկ ժամ 4ուկէսին հրդեհ ծագելով 500 չէքին այրեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց։

ՊՈՍՆԱՀԱՅՏ.— Սոզի գիւղերը Բերայի Եէնի Զարչիի կողմը երկու հոգի յարձակեցան Օաքար անուն մարդու մը վրայ՝ զայն կողոպտելու համար, բայց Օաքար դիմադրեց որով ատոնց մէկը փախաւ, իսկ միւսը՝ Զսեարիա ձերբակալուեցաւ։ Օաքար ինքզինքը պաշտպանած պահուն գլխարկը ու արծաթ կոթով գաւազանը կորսնցուց։

ՇՈՒՆՇԱՆԻՒ ՄԷՋ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Անցեալ կիրակի Պիրէոնէն Իզմիր ժամանած չոգենաւի մը քամարդը, որ ճամբան ուղեւորներուն արժէքաւոր գոյները չորթած էր, փախչիլ փորձեց, բայց ձերբակալուեցաւ։

ՕՍՄ. ՀԱՆԸ. ՊԱՐՏԷԻ ՎԱՐՔԱՊԵՏԻՆ

ԴՐՈՇԱՌԱՏՈՒՐԷՒ ՀԱՄԱՐԸ «ՎԻԶԱ»

ԱԶԳ.—Օսմ. Հանը. Պարտէի վարչութիւնը հարկատուներուն դիւրութիւններ ընծայելու համար Դրոշմաուրքի կանոնագրին գործադրութիւնը և այդ օրինական արտադրութեանց կիրառման մասին ամէն անտուգութիւն փարատելու նպատակաւ, դրոշմաուրքի մասին վիզա մը հաստատած է։ Դրոշմաուրքի վիզան կը կատարուի՝ թուղթին վրայ նշանակելով տեսնուած ըլլալը, ինչ որ 2 դրուշ դրոշմաուրքի ենթակայ է՝ վիզայի օրուան թուականով. նաեւ յիշատակութիւն մը պէտք է կատարուի թէ քննուած թուղթերը կանոնաւոր են դրոշմաուրքի տեսակէտով։ Դրոշմաուրքի վիզայի կրնան ենթարկուիլ այն ամէն թուղթերը, որոնք դրոշմաուրքի օրէնքի մասին ոեէ թերութիւն չունին։ Հետեւաբար հարկատուները դիւրաւորաբար կրնան սա գրութիւնները ներկայացնել, ձեւակերպութիւնները կատարուելու համար.— 1. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած ու չստորագրուած գրութիւնները։ 2. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած և ստորագրուած ու օրինապէս դրոշմաուրքի փակցուած ամէն գրութիւն։ 3. Օտար երկիրներէն և դրոշմաուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք թէեւ օսմ. դրոշմաուրքի չեն կրեր՝ բայց Թուրքիոյ մէջ տակաւին գործածելի են։ 4. Օտար երկիրներէն և դրոշմաուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք օրինական դրոշմաուրքի կը կրեն։ 5. Դրոշմաուրքի վերջ գրութիւններ։— Թիւ 1 և 3 հատուածներուն մէջ յիշուած գրութիւններուն վիզայի գործողութիւնը կը կատարուի դրոշմաուրքին դանձուելէն, փակցուելէն ու ջնջուելէն յետոյ։ Թիւ 2, 4 և 5 հատուածներուն մէջ յիշատակուած գրութիւններուն վրայ վիզայի գործողութիւն կատարուած ըլլալը կը նշանակուի։ գրութիւնները քննուելէ յետոյ միայն։ Դրոշմաուրքը վիզա ընելու գործողութիւնը, 1323 յուլիս 19/1907 օգոստոս 1էն սկսեալ, Օսմ. Թղթատարան ճիւղին դիմաց վիթարիս խանը գանուած դրոշմաուրքի Տնօրէնութեան գրասենեակին մէջ կը կատարուի։ Յատուկիչին, այս գործողութիւնը պիտի կատարուի նաեւ Թուրքիոյ ուրիշ կարեւոր կէտերուն մէջ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
1/19 օգոստոս 1907

* * *

ԱԶԳ.— Թողեալ Հայոյթներու վարչութիւնը կը ծանուցանէ դրոշմաուրքի վճարողներուն թէ իր վարչութեան գործակալ և դրոշմաուրքի գործառնութեան հսկող պէտք է ճանչնան այն անձերը միայն որոնք իրենց ինքնութիւնը յայտնող թուղթ մը ունին իրենց քով, ստորագրուած Ընդհ. Տնօրէնին և վերահսկողին կողմէ ու վարչութեան պաշտօնական կնիքովը կնքուած։ Օրինաւորութեան պարագային, այդ գործակալները իրաւունք ունին տեղեկագիր մը պատրաստելու, բայց առանձքները գանձելու արտօնութիւն չունին։ Տուգանքը մի միայն պէտք է վճարուի վարչութեան գործակալութեանց սնուկներուն, որոնք պարտին օրինական ընկալագիրներ յանձնել։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
16/29 յուլիս 1907 (1323) 8—4

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Պալայի ատիճան տրուեցաւ Կայս. Պալատան Թարգմանիչներէն Ազատուլլահ Սաբրի էֆ.։ Իւլայի առաջին ատիճան

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉԱՊԵՏՆԵՐ և Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը, ինչպէս ծանուցինք, երէկ առաւօտ նիստ գումարեց Ս. Պատրիարքին Նախագահութեամբ, և մասնաւորապէս զբաղեցաւ վարժարաններն ուսանող ծրագրով և դասաւանդութեան առարկաներով որոնց մասին հարկ եղած բարեփոխումներն որոշուեցան։ Դպրոցական յառաջիկայ տարեշրջանէն աւելի ոյժ պիտի տրուի լեզուագիտութեան ճիւղին, կեդր. վարժարանի մէջ։

*** Շահեկանութենէ զուրկ չենք համարիր հրատարակել հետեւեալ ցուցակը, ուսկից կ'երեւայ թէ կեդրոնականի այս տարուան ութը շրջանաւարտները, այդ վարժարանն ընդունուելէ առաջ, ո՞ր դպրոցներուն մէջ ստացած էին իրենց նախակրթութիւնը։

Պ. Դանիէլ Թուղլաճեան (շրջանաւարտ Եէտի Դուլէի Ազգ. Որբանոցէն)։ Պ. Մինաք Աբիսողոմեան (Ղալաթիոյ Կեդր. Նախակրթարանին բարձր. Ա. տարին լրացուցած)։ Պ. Խոսրով Բրաէեան (Գումգապուի Մայր Վարժարանին մէջ բարձր. Ա. տարին լրացուցած)։ Պ. Արամ Տէօքմէճեան (շրջանաւարտ Գասրքէօյի Արամեան վարժարանէն)։ Պ. Կարապետ Գիւրքճեան (Ղալաթիոյ Կեդր. Նախակրթարանէն, բարձր. Ա. տարին լրացուցած)։ Պ. Արտաչէս Սարգսեան (Խապիւղի Ներսէսեան վարժարանէն շրջանաւարտ)։ Պ. Ռաֆայէլ Շիչմանեան (Պէշիկթաշի Մաքրուհեան վարժարանէն շրջանաւարտ)։ Պ. Հայկ Գուրգէն (Օրթաքէօյի Ս. Թարգմանչաց վարժարանէն շրջանաւարտ)։

ԿԱՐՈՆՈՑ Ազգ. Վարչութիւնը հեռագիր մը ուղղելով ի Կ. Պոլիս, Ցակոբ էֆ. Համամճեանի (Տէօրէն Ազգ. Հիւանդանոցի ցը երկար տարիներ Կարին բնակած է) եւ Կարնեցի ազգայիններէն Թադէոս էֆ. Հանէսեանի, Կարապետ էֆ. Խէրպէկեանի և Դարեգին էֆ. Ադամեանի, խնդրած են որ իրենց Վիճակին Նորընտիր Առաջնորդ Տ. Դէորդ արքեպ. Երէցեանի մօտ դիմում ընեն և հրաւիրեն Ն. Սրբազնութիւնը ժամանակ իր առաջնորդական պաշտօնին գլուխը անցնելու։ Երէցեան Սրբազան որուն այցելեցին յիշեալ ազգայինք՝ իրենց եղած յանձնարարութիւնը կատարելու, չնորհակալութիւն յայտնեց Կարնոյ ազգայիններուն։

ՏՐԱԶՈՆԻ Նորընտիր Առաջնորդ Տ. Էմմանուէլ Ծ. վրդ. Պալեանի և Բդիի առաջն. տեղապահ Տ. Պօակ վրդ.ի պաշտօններն հաստատող Պատրիարքական կոնդակները պատրաստուած են։

ԴԱՒԱԹԻՈՅ Դպրաց Դասը հետզհետէ համակրութիւն կը գտնէ ինչպէս ժողովրդեան ամէն դասակարգերէն, նոյնպէս գործի ասպարէզին վրայ անուն և դիրք ունեցող ազգայիններէ։ Այսպէս, Եդուարդ էֆ. Գարակէօզեանի օրինակին հետեւած է Իւնիօն ապահովագրական ընկերութեան Տնօրէն Սիմոն էֆ. Գայսէրլեան՝ տարեկան նպաստ մը սահմանելով այդ Դասի Սնտուկին (3 օսկի) որուն առաջին վճարումն ըրած է։ Դպրոց Դասը իրեն պատուակալ անդամ արձանագրեց Իւնիօնի համակրելի Տնօրէնը։

ԱՍՏԱՊԱՏԻԼԻ Ս. Թագաւոր եկեղեցիին մէջ յառաջիկայ կիրակի առաւօտ հոգեհանգստեան պատարագ պիտի մատուցանէ քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան, գիւղին Տ. Խոսրով քահանային մահուան տարելիցին առթիւ։ Ամբոխեան երկեան վարժարանին մէջ կարեւոր նորոգութիւններ կատարուելու վրայ են այս միջոցիս, արձակուրդի առթիւ։

ՈՒՐՖԱՅԻ մէջ ժամանակէ մը ի վեր գոյութիւն ունեցող քահանայական խնդրի մասին իրաւէպ անձ մը յուլիս 19 թուով հետեւեալը կը գրէ մեզ.— «Քաղաքիս եկեղեցիին համար հոգեւոր պաշտօնեաներու մեծ կարօտութիւնը բացայայտ ըլլալով՝ վաղուց ի վեր ընդհանուր փափաք կայ քահանայական կոչումին հրաւիրել՝ ձեր Թղթակից Գ. Կ. Ո.ն, որ իր կողմէ սակայն ո՛չ մէկ առեն թեկնածու կամ փափաքող եղած է այդ պաշտօնին։ Այս առթիւ ժամանակ մը առաջ բաւական աշխատութիւններ եղան և պաշտօնական մարմնոց կողմէ նիւթական դիւրութիւններ ալ սահմանուեցան՝ զայն հաւանութեան բերելու համար։ Ինչպէս իր առենին գրուեցաւ, կեդր. Վարչութեան Կրօն. Ժողովն ալ դեռ Դաւառ. Վարչութեան պաշտօնագրերը չստացած՝ իր կողմէ արտօնեց անոր ձեռնադրութիւնը և յանձնարարութիւն ըրաւ Առաջնորդարանին փութով ձեռնադրել տալ զայն։ Այդ պահուն այլեւայլ բողոքներ տեղի ունեցան ուրիշ ընծայացուի մը դէմ, զոր կ'ուզէին ոմանք անպատեհառ ընկերացնել Գ. Կ. Ո.ի։ Այդ միւս ընծայացուի մասին վերերկած խնդիրները այնչափ ճապաղեցան որ մինչեւ իսկ Պատրիարքարանը հարկ տեսաւ յանձնարարել Պաղատի Պարոյ. Փոխանորդ Տ. Փաւէն վրդ.ի՝ իր ուղեւորութեան միջոցին քննել նոյն խնդիրը։ Սրդ. Տ. Փաւէն վրդ.ի տեղեկագիրն ստանալով՝ Ազգ. կեդր. Վարչութեան կրօն. Ժողովը, ինչպէս ի պաշտօնէ գրեցին Կ. Պոլսոյ լրագիրները, երկրորդ անգամ ըլլալով նորէն արտօնած և յանձնարարած է առաջին ընծայացուն՝ Գ. Կ. Ո.ի ձեռնադրութիւնը։ Բայց Աւետեաց Թղթակիցը որ ինչպէս արդէն ըսինք, անձնապէս թեկնածու չէ քահանայական պաշտօնին, ու տեսնելով մանաւանդ Ուրֆայի մաս մը ազդեցոց միջեւ գոյութիւն ունեցող վէճերը և չուզելով օր մը ո՛ և է կերպով դուռ տեղը էր անուն ալ խառնուած տեսնել անոնց, իր նախկին հրաժարականներէն յետոյ այս անգամ ալ նորէն Պարո. Բնինի Տ. Փառէն վրդ.ին հրաժարագիր մը ուղղած է, խնդրելով որ զինքը չնկատեն իբրեւ ընծայացու՝ կամ հաւանող քահանայական կոչումն ընդունելու։»

ԿԵՍԱՐԻՈՅ չորեկայ դիւղերուն վրայ սա ամիսի տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզ պատանամ՝ տեղւոյն մեր թղթակիցը, Վահան Էֆ. Ասլանեան.

Դարաւոր էրճիասի հովանիին տակը փռուող Կեսարիան, հիմա, ամէնէն աւելի, աչքի առջեւ կը ցցէ գործի և շահու պատուական միջավայրի մը յատուկ իր հանգամանքները, ուրիշ սակայն նը-պաստաւորուելու համար համայնքին բարի տրամադրութիւնն է որ կը պակսի։ Տեղացին, գրեթէ միշտ, տեղափոխուող եղած է, բան մը՝ որ առիթն է տեղծած գաւառի որ և է մէկ տեղացիին գալ գամելու համար իր գործատեղւոյն չուկային է՛ն բանուկ անկիւններուն մէջ և հայթայթելու՝ դրական մարդու իր քիմքին և ստամոքսին յարմարող շահերը։ Դիրքի տէր վաճառականի մը հետ մէկ քանի վարկեանի տեսակցութիւն մը այս մասնաւորին կը յանգեցնէ մեզ. ու կը մեկնինք, սանկ, կարճ պտոյտ մը փորձելու համար Կեսարիոյ և չորեկայ մէկ քանի գիւղերուն շուրջը։ Կեսարիան, դէպ ի հարաւ-արեւմուտք, Թալասն ունի, աղուոր դիրքի մը վրայ հաստատուած գիւղը, ուր հիմա, Կեսարացիք գրեթէ ամբողջ կը լեցուին օդափոխութեան քանի մը ամիսները անցնելու համար։ «Վերի» և «Վարի» անուանով Թալասը երկու թաղի կը բաժնուի. իւրաքանչիւր թաղ ունի իր ուրոյն վարժարաններն ու եկեղեցին, ամենքն ալ կառուցուածքով ճարտարապետական նրբութիւններու խնամք մը ներկայացնող շէնքեր, որոնց համար կրթուելու մանկանն և աղջիկի փութացող ժողովուրդն է որ կը պակսի դժբաղդաբար։ Մեր վերջին այցելութիւնը անոնց քննութիւններուն էր հանդիպած։ Առիթ ունեցանք Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Յարութիւն էֆ. Ստեփանեանի հետ ներկայ գտնուելու մէկ քանի դասերու, որոնք գոհացուցիչ էին։ Մասնաւոր շնորհաւորութեան արժանի կը գտնենք աւագ ուսուցիչ Խորէն էֆ. Բիշոլեանը, որ իրաւ փորձառու մարդ, կրցած է իր կարողութիւնը յօգուտ վարժարաններուն գործածել։ Թալասէն քառորդ ժամ անդին Բիւլչ-Բէյոյ կոչուած գիւղ մըն ալ կայ ուր Հայերը ունին վարժարան մը և եկեղեցի՝ մէկ քահանայով։ Հոս առած մեր այցելութիւնով հասկցանք որ ժամկոչ մը, ի հարկին, ուսուցիչ ալ կ'ըլլայ եղեր. միայն ուսուցի՛չ, երբեմն... տէրտէր ալ։ Տէրէ վանք լաւ դիրք մը ունի. Էրճիասէն կուգայ հոսկեղի ջուրը։ Թամարզայի Սարգիս վրդ.ը կայ հոս, խելօքիկ մարդուկը որ կը պատցունէ մեզ վանքին կարեւոր մասերը և վիմագիր եկեղեցին։ Կէրմիրը ամէնէն աղուոր գիւղն է Կեսարիոյ, շէնքեր կան այնքան փառաւոր, այնքան կոկիկ որ քաղաքներու մէջ նմանները գտնել դժուար պիտի ըլլար։ Այստեղի հայ բնակչութեան թիւը հաւնս 80 տունի կը հասնի։ Աղջիկներու ճոխ մթերք մը կայ հոս, ամենքն ալ եփուն հարսնցուներ՝ որոնք աղուոր տանտիկիններ ըլլալու իրենց առաւելութիւններուն վրայ, զորդ բանիլ ալ գիտեն։ Հայերը հոս ունին փառաւոր եկեղեցի մը. ասոր հակապակերը ներկայացնող դպրոցի շէնք մըն ալ քիթն տակ։ Տնօրէն Ցակոբ էֆ. և իր օգնականները լաւ կ'աշխատին աղոց բաժնին մէջ։ Աղջկանց բաժինը արգահատելի է։

Պալակսի գիւղը իր գինիով և խման երիտասարդներով կը պարծի։ Ժողովուրդը առհասարակ աշխատասէր է սակայն։ Պարկեշտ քահանայ մը ունին իրենց եկեղեցիին համար. իսկ ուսուցիչներ՝ վարժարանին համար, կ'ըսուի թէ... պիտի ունենան յառաջիկային։ Բազմաթիւ գիւղեր ալ կան, տակաւին, որոնց վրայ այսպէս հակիրճ կերպով հետզհետէ առիթ պիտի ունենանք խօսելու։

ՀԱՆԴԱՐԱԴԻՏԱԿ պատկերազարդ շաբաթաթերթին 49դ թիւը հրապարակ ելած է մեծադիր էջերով և հետեւեալ զուարթ և այլազան նիւթերով։— Բացառութիւն մը. Էսմօճ-Սէնթեր.— Էջ մը յիշատակներէս. Ց. Արփիար.— Անառակին օրագիրը.—Քօպրա.— Թատերական քրոնիկ. Նիրշապահ.— Աղուոր մի խուչիկ. Նեսնոյիկ ու չիք. Էս-Սէ.— Ամբակումին խօսքերը. Անմեռուկ.— Իսկ Լիլա այս թիւին մէջ ունի խիստ զուարճալի զաւեշտական մը Եէնի Մահալլէի կեանքէն և հետեւեալ խորագիրով՝ Գինով Մարիցան՝ Դիտորի մարեցան։

Տարեկան, գաւառաց համար կանխիկ, 54. վեցամեայ 27։ Հասցէ՝ Պապը Ալի Ճատէսի, Սատաուրեան տպարան։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ

Հանդուցեալ Պօղոս էֆ. Պալեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 դրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս Մէջ. Անդրանիկ էֆ. Ադամեան, սպերիչ։

(Հոգաբարձութիւն)

ԳԱԼՖԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Խնամակալութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ ի Մանչէսդրը հանգուցեալ Տիրայր Թագւոր Մագաեանի յուղարկաւորութեան առթիւ Տիար Տիգրան Իփիլճեան և Տիար Գասնիկ Ցնաքլեան (ի Մանչէսդրը) մէյ մէկ օսմ. սկի նուիրած են Հաստատութեան։ Նոյնպէս Յարութիւն էֆ. Քէօսիբշեան իր անդրանիկ որդւոյն ծննդեան առթիւ 95 դրուշ նուիրած է։

(Խնամակալութիւն)

ՌՕՊԷՐԴ ՔՈԼԷՋ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 5/18ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաև վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։

25—10

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, օգոստոս 14)

ՎԵՀԱՊԵՏԱՑ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԷՏՈՒԱՐԴ Է. ՎԻԼՀԵԼՄ ԲԻ ՀԷՍ ԼՈՆՏՈՆ, 13 օգստ.— Լոնտոնի թագաւորն այսօր գոց կառքով պալատէն մինչեւ Զէրինկ Բրօս կայարանը գնաց, ճամբուն վրայ հաւաքուած հոծ բազմութեան մը մը խանդագին կեցցէներու գոչերուն մէջէն։ Ծովակալի համազգեստ կը կրէր։ Կայարանին մէջ կը սպասէին աւստրիական դեսպան կոմս Մենստորֆ և իր դերման պաշտօնակիցը կոմս Վոլֆ-Մետերնիք, ծովակալ Սըր Ճոն Ֆիշըր և Լօրտ Պըրդըն։ Թագաւորը եռանդուն շարժումներով խօսակցեցաւ այս անձանց հետ մինչեւ կառամուտքին մեկնելու վայրկեանը։ Բարձրագոյ կեցցէներու տակ մեկնեցաւ կառախումբը, որ Անգլիոյ վեհապետէն զատ նաեւ Սըր Զարլս Հարտինճ, զօրավար Սըր Սդանլի Բիլերք, հաղարապետ Բօնսոնպի, և բոլոր դուքէզ դեսպանը կը տանէր Բօր Վիքդորիա. Նաւահանգստին մէջ Թագաւորն ընդունուեցաւ տեղւոյն զինուորական իշխանութիւններէ, և հոն գտնուող զրահաւորներուն ողջունի Թնդանօթներու որոտման տակ մտաւ արքայական Վիհդորիա անս Ալպերդ զրօսանաւը։ Նադալ և Տիւք օվ Էսինպուրկ յատնաւորը մինչեւ Պլիմիսկէն պիտի հետեւին զրօսանաւին։

ԳԱՍՊԼ, 13 օգստ.— Դերման կայսրը և Անգլիոյ Թագաւորին վաղուան տեսակցութիւնը անցեալ տարի Ֆրիտրիխսհոֆ պալատին մէջ տեղի ունեցած տեսակցութենէն բոլորովին տարբեր հանգամանք մը ունի. վասն զի այն ատեն Անգլիոյ Թագաւորին այցելութիւնը ընտանեկան մասնաւոր խնդրոյ մը կարգադրութեան համար էր, մինչ Թագաւորը վաղը հանդիսական արարողութեամբ պիտի ընդունուի։ Անգլիոյ Թագաւորին Մարիէնպատ երթալու համար Դերմանիոյ մէջէն անցնելու եղանակը մինչեւ մէկ ատենուն կը ցուցնէ անգլիագերման յարաբերութեանց վիճակը, կամ լաւ ևս այդ անցքը միջազգային մթնոլորտին պայծառութիւնը և մրբկալից ըլլալը կամ չըլլալը ցուցնող ծանրաչափն է։ 1905ին, Լոնտոնի Լ. Դերմանիայէն անցաւ առանց այցելելու գերման կայսեր, կամ ո և է կերպով ողջունելու զայն. թէպէտ կայսրն այն ատեն ալ Վիլհէլմսհէօհէի մէջ կը գտնուէր՝ այսինքն Անգլիոյ Թագաւորին ուղեգիծին շատ մօտ։ Այն ատեն անգլիագերման յարաբերութիւնները ձգտեալ վիճակի մը մօտեցած էին, վասն զի, ինչպէս Մադրէն հրատարակած էր Տէլքասէի ծրագիրը, Անգլիա զինուորական օգնութիւն մը ընել խոստացած էր Ֆրանսայի կառավարութեան, ի դէպ գիրմանական յարձակման մը, ինչոր անգլ. կառավարութիւնը հերքեց Գերլինի մէջ։ Այսպիսի պարագաներու մէջ, ընական էր որ, Անգլիոյ Թագաւորը Բասէլի մօտէն անցնէր, առանց ողջունելու իր կայսերական քեռորդին։ Տարի մը ետքը, 1906ին, անգլիագերման յարաբերութիւնները այնչափ բարւոքեցան որ Լոնտոնի Թագաւորը Բրօնպէրկի մէջ նոր տեսակցութիւն մը առաջարկեց։ Եւ առաջիկ, պէտք է լաւ դիտել, այցելութիւն մը չէր առ Վիլհէլմ կայսր, այլ պարզ հանդիպում մը կայսեր քրոջ՝ Հէսի Ցրիտրիխ Բառլ իշխանուհին, այսինքն Ցրիտրիխսհոֆ պալատին այժմու տիրոջմոտ։ Այդ տեսակցութիւնն ալ, Թագաւորին փափաքով, ընտանեկան հանգամանք մը պիտի ունենար։ Անգլիագերման այժմու յարաբերութիւնները աւելի ևս բարւոքելու վրայ են, այնպէս որ Լոնտոնի Թագաւորը կրնայ նոյն իսկ ուղղակի կայսեր այցելութիւն մը տալ, որ ոչ թէ ընտանեկան՝ այլ քաղաքական հանդիսաւոր հանդամանք մը ունենար։ Անցեալ երեք տարիներու վիճակին վրայ հայեացք մը պէտք էր վաղուան տեսակցութեան քաղաքական կարեւորութիւնը գնահատել կարենալու համար։ Անգլիոյ Թագաւորին ընծայուելիք վաղուան ընդունելութիւնը դուտ զինուորական պիտի ըլլայ։ Թագաւորը պիտի կրէ գերման երկու գունդեռու համազգեստը, որոնց պատուակալ պետն է։ Անգլիոյ Թագաւորին ընծայուելիք զինուորական պատիւներէն ետքը, երկու վեհապետները հանդիսական և վեց ձիաւոր քաց կառքով և հիւսար ջոկատի մը ընկերակցութեամբ, պալատ պիտի երթան. հոն կայսրուհին բարի գալուստ պիտի մաղթէ արքայական հիւրին և անմիջապէս ետքը զօրանոցէս մը տեղի պիտի ունենայ ի պատիւ Թագաւորին. կէս օրէն ետքը օթեւանելով պատոյ մը ընել ծրագրուած է Վիլհէլմսհէօհէի վեհաշուք դարասանին մէջ և երեկոյին հանդիսական շքեղ կոչունք մը. տեղի պիտի ունենայ և կարեւոր բաժակաճառեր պիտի արտասանուին։ Թագաւորին ընդունելութեան արարողութեանց փոքրերը տեղի ունեցան երէկ և այսօր։ Այն կառքը, որով երկու վեհապետները կայարանէն մինչեւ պալատ պիտի երթան, այս նպատակին համար նոր չինուելով՝ երէկ հոս բերուեցաւ Պերլինէն։ Այսօր ընդհանուր փորձ եղաւ վաղուան ընդունելութեան համար։ Պառոն ֆոն Բլէդենպէրկ զօրավարը Անգլիոյ Թագաւորին դերը կատարեց։ Մասնաւոր կառախումբով մը եկաւ և կայարանին մէջ ընդունուեցաւ այնպէս ինչպէս որ պիտի ընդունուի Թագաւորը. կառք նստաւ և զինուորները զինուորական բարեւի կեցան, սպաները ողջունեցին. զինուորական նուագածուցաց խումբը անգլ. քայլերգը նուագեց։ Պառոն զօրավարն ապա զօրաց շարքերուն առջեւէն պատատ գնաց կառքով, և հոն զօրահանդէսի փորձ մը եղաւ, որուն ներկայ էր Վիլհէլմ կայսրը։ Վաղուան ընդունելութեան միւս ամէն մանրամասնութիւններն ալ այսպէս կը փորձուին։ Վերջապէս վաղուան վեհապետական հանդէսին համար ամէն ինչ պատրաստ է։

ՍՈՒԹԷՍՄԻՒՆԷԻ, ՎԻԼՀԵԼՄՍՀԷՕՀԷԻ ԵՒ ԻՇԼԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԵՐԼԻՆ, 13 օգստ.— Շատեր կը սխալին ենթադրելով որ Վիլհէլմսհէօհէի մէջ Անգլիոյ և Դերմանիոյ միջեւ մասնաւոր պայմանագրութիւններ պիտի կընքուին և իրենց այս ենթադրութիւնը կը հիմնեն ֆոն Զիրչքիի ներկայութեան վրայ։ Սակայն Դերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարը արդէն քանի մը օրէ ի վեր Վիլհէլմսհէօհէ է և Սիամի Թագաւորին ընդունելութեան մասնակցած է, և մինչեւ ցարդ եղած կարգադրութեանց համաձայն այսօր պիտի մեկնի Պերլին։ Ուշագրաւ է սա պարագան որ Սիբենէմունէի, Վիլհէլմսհէօհէի և Իշլի տեսակցութեանց միջեւ նէրքին առնչութիւն մը կը դրուի։ Նարs Տոյչ Ալկեմայնի Զայդունկ կը գրէ.—«Լոնտոնի Թագաւորը վաղը Վիլհէլմսհէօհէի դղեակը պիտի գայ։ Մենք այս այցելութիւնը կը չնորհաւորենք կրկին տեսակիներով։ Նախ որ ան բաղձալի ձեւով կ'ամրողջացնէ Սուինէմունէի և ապա Լոնտոնի Լ.ի Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր հետ ունենալիք Իշլի տեսակցութիւնները։ Այս վեհապետական այցելութիւնները պիտի ամրացնեն ազգերու խաղաղարար ձգտումները և համաձայնութեան սէրը։ Բացի ասկէց, Վիլհէլմսհէօհէի այցելութիւնը կը համապատասխանէ Անգլիոյ և Դերմանիոյ բարեկամական զգացմանց։ Երկու մեծ ազգերու բարեկամական անկեղծ ձգտումները այսպէսով մեծ զարկ մը կը ստանան։ Կը չնորհաւորենք Լոնտոնի Լ.ն գերման հողին վրայ և երկնակաթոյ յաջողութիւն կը մաղթենք անոր Վիլհէլմսհէօհէի մէջ և համբարձութեան միջոցին։»

ԷՏՈՒԱՐԴ Է. ԵՒ ՖՐԱՆՑ ԵՈԶԷՖ ԿԱՅՍՐԸ

ԻՇԼ, 13 օգոստոս.— Իշլ քաղաքը, իր բոլոր այցելուներով, որոնք հիւրանոցները և մասնաւոր բնակարանները լեցուցած են, մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ Լոնտոնի Լ.ն ընդունելու համար։ Այսօր կոմս Մենտէնուօվ, Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր Բ. արարողապետը, քաղաքս եկաւ վերջին պատրաստութիւնները տեսնելու համար։ Պալատական ծախսերը վարիչ Ֆոն Բրիլէսքի քանի մը շաբաթէ ի վեր արդէն ընդունելութեան պատրաստութեան և ծրագրով կը զբաղի։ Այսօրուան 15էն ժամը 10.50 անցած կայսրը մեկնի դէպ ի Կմունտէն ուր 5 բոպէ ետքը կը ժամանէ Լոնտոնի Լ.։ Վեհապետներու ողջագուրումէն ետքը կառախումբը կը մեկնի Իշլէ, որուն կայարանին մէջ պաշտօնական ընդունելութիւն տեղի կ'ունենայ։ Լոնտոնի Լ. պիտի բնակի «Օթէլ Իլիզապէթ»ի մէջ, ուր պիտի ընդունուի կայս. տան անդամներէն և Շլէզվիկ-Հոլշդայնի Հանս դուքսին կողմէ։ Լոնտոնի Լ. ապա իր բնակարանին մէջ պիտի ընդունի Ֆրանց Եոզէֆ կայսր այցելութիւնը։ Այս հիւրասիրին մէջ Լոնտոնի Լ. արդէն երկու տարի առաջ բնակած է։ Վիլհէլմ Ա.և Լիսէնի կայսրուհին ալ բնակած են նոյն յարկաբաժնի մէջ։ Լոնտոնի Լ.ի պիտի այցելեն Էրնսդ Աւգուսդ դուքսը և Բրմպերլէնտի Թիրա դքսուհին, Պատէնի Մարիա Լուիզէ իշխանուհին և Պրունսվիքի ու Լիւնէպուրկի Օլկա իշխանուհին և Կէորկ Վիլհէլմ և Բրիսդիան իշխանները։ Լոնտոնի Թագաւորը Ֆրանց Եոզէֆ կայսր և կայսերական տան անդամներուն փոխադարձ այցելութիւն տալէն ետք օթէլ պիտի վերադառնայ։ Կէս օրէն ետք ժամ 1½ին կայսրը ճաշի պիտի հրաւիրէ Թագաւորը և կայսերական պալատան դարասանին բարձրադիր դղեակին մէջ պիտի ճաշեն կայսերական ընտանիքին անդամներուն հետ. միեւնոյն ատեն «Օթէլ Իլիզապէթ»ի մէջ ալ զինուորական սեղան մը պիտի տրուի։ Կէս օրէ ետք ժամ 3ին, եթէ օդը նեղէ, երկու վեհապետները պըտոյտ մը պիտի ընեն դէպի Վայնպարա և մէկուկէս ժամու չափ առանձին պիտի մնան հոն։ Երեկոյին ներկայ պիտի գտնուին Թատերական ներկայացման, որուն հրաւէրներու մէջ պիտի գտնուի նաև զօրավար պառոն Սլազին փաշա։ Երկու վեհապետները ժամ 8ին պատրաստ պիտի դառնան, պիտի ճաշեն և ժամ 9ուկէսին պատոյտ մը պիտի ընեն հանդիսաւորապէս լուսազարդուած մօտակայ վայրերու մէջ։ Կայսրն ապա մինչեւ օթէլ Թագաւորին ընկերանալէ ետք, պալատ պիտի վերադառնայ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 օգոստ.— Քաղաքիս իրաշեկ չրջանակներուն մէջ երեք ամիսէ ի վեր ծանօթ էր թէ միջազգային հիման վրայ ռուսական մեծ փոխառութիւն մը ընելու փորձեր տեղի կ'ունենան. այդ փորձերը իրականանալու մօտ են։ Ցառաջիկայ վեհապետական տեսակցութիւններէն ետքը, ինչպէս կը հաւատան, պիտի հրատարակուի Ծայրագոյն Արեւելքի մասին անգլուռուս դաշնագիրը, որուն վերջնական ստորագրութիւնը, եթէ կարելի ըլլայ, պիտի յետաձգուի մինչեւ անգլ. Խորհրդարանի փակումը։ Ռուս փոխառութիւնը առաջ նաւատորմին վերաշինութեան ծրագիրներուն հետ վերաբերութիւն ունի։ Այսուհանդերձ դրծոց խորհրդական Սըր Ճարլս Հարտինճ, որ այժմ Թագաւորին հետ կը ճամբորդէ, վերադարձին պիտի բանակցի Լոնտոնի գլխաւոր դեսպաններուն հետ, ռուսական նոր փոխառութեան համար, որ կը կարծուի թէ յիսուն միլիոն անգլ. ոսկի պիտի ըլլայ, և մեծագոյն հանգամանք մը պիտի առնէ։ Հրապարակ հանուելիք պարտաթուղթերէն գանձուելիք դրամը արտասահմանի մէջ պիտի ծախսուի և մասամբ պիտի գործածուի հին փոխառութեանց տոկոսներու վճարման և տերութեանց ոմանց նուագործարաններուն մէջ չինուելիք նաւերուն։

ՄՈՆԹԷ ՔԱՐԼՈՅԻ ՈՃԻՐԸ

ՏԻՒԹԻՆ ԿՈՒԼՏԻ ԼՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 13 օգոստ.— Այսօր Մարսիլիոյ մէջ դատական հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ տիկին Կուլտը, որ ըսաւ թէ իր երիկը բարկութեան անըմբռնելի մը մէջ զարկած սպանած էր Լիմա Լէվինը։ Տիկին Կուլտ ըսաւ դատաւորին.— «Մուսինս սպանեց Լիմա Լէվինը՝ իր անբացատրելի մէկ յուզմանը մէջ. այդ պահուն ես ննջասենեակիս մէջ էի. ճիչ մը լսեցի և վազելով ճաշասենեակը հասայ, ուր տեղի ունեցած էր առամը։ Տեսայ որ խեղճ կինոջ դիակը գետնին վրայ տարածուած էր. երկանս վրան գլուխս ալ արիւնոտած էր։ Մարեցայ ինկայ և խելքս գլուխս եկած ատեն, մատդրեցի քաղաքս երթալ և հոն պատմել եղելութիւնը, բայց ես կեցայ այդ նպատակս, երիկս մասնած չըլլալու համար։ Այս մտածումով օգնեցի նաեւ իրեն, դիակը ընթերակայ սենեակը տանելու։ Ապա վախս խելայեղ վիճակի մէջ ննջասենեակս վերադարձայ և անկէց ետքը բան մը չտեսայ։ Երեկոյին եղբօրս աղջիկը տուն վերադարձած ատեն ըսի իրեն թէ ամուսինս սպանութիւն մը ըրած էր։ Հետեւեալ օրը, երկուշաբթի, եղբօրս աղջիկը եւս Պրուսէ գնաց և ես առանձին մնացի երկանս հետ տան մէջ։ Կուլտ կոր կոր ըրաւ դիակը, բայց ես որ և է կերպով չօգնեցի իրեն։ Երկու ըսաւ ինծի թէ այդ պժգալի գործողութիւնը բաղնիքի սենեակին մէջ կատարած էր։ Ես այնպէս կը կարծեմ, թէ երկիս հնդկական դանակով կամ գաւազանով մը սպանած է Լէվինը։ Լիմա Լէվինի դրամ փոխառնել եկած էր իր ամուսինէն, որ յիսաբութեան նոպայի մը մէջ սպանած էր օտարական կինը և բնաւ նպատակ չունէր դան կողոպտելու։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՈՌՈՄ, 15 օգոստ.— Պապական աղբիւրէ կը հերքուի այն լուրը թէ մօտերս Ռուսիոյ կայսրը այցելութիւն պիտի տայ Իտալիոյ Թագաւորին։

ՍՈՖԻԱ.— Այս առաւ երկրաշարժի նոր ցնցումներ զգացուեցան Սոֆիայի մէջ և հարաւային արեւմտեան կողմը։ Լուքովիդի և Բիրտոբի մէջ ցնցումները շատ զօրաւոր էին։ Վնաս չէ պատահած։

ՀՈՌՈՄ.— Պապը շատ յոգնած զգալով ինքզինքը, այսօր չկրցաւ ունկնդրութիւն տալ. այսուհանդերձ Պատարագ պիտի մատուցանէ։

ԼԻԵՆՆԱ.— Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը Լոնտոնի Թագաւորը ողջունեց Կմունտէնի կայարանէն և անոր հետ Իշլ գնաց, ուր ժամանելու ժամ 11.47ին։ Ցետոյ ժողովրդեան խանդավառ «Կեցցէ՛»ներուն մէջեւեղ Օթէլ Իլիզապէթ գացին, ուր Անգլիոյ Թագաւորը ողջունուեցաւ կայս. գերդաստանին անդամներուն կողմէ։

ԻՇԼ.—Անգլիոյ Թագաւորը ժամանելէն քիչ ետքը այցելութիւն տուաւ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր, որ յետոյ Անգլիոյ Թագաւորը առաջնորդեց իր վիլլան, ուր սեղան տրուեցաւ։ Այդ ընտանեկան սեղանէն ետքը երկու վեհապետները կառքով պատոյտ մը կատարեցին Իշլի մէջ ու շրջակաները, ամէն կողմ խանդավառութեամբ ընդունուելով։ Դիմաւորները հանդիսական ներկայացում մը տրուեցաւ Թատրոնին մէջ, ուր ներկայ էին երկու վեհապետները. յետոյ կայս. «Վիլլա»ին մէջ սեղան մը տրուեցաւ։ Դիշերը շքեղ լուսավառութիւն մը կատարուեցաւ. կայսրը ու Թագաւորը այդ միջոցին կառքով պատոյտ մը կատարեցին։ Առաւօտ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարը և Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդականը այցելութիւններ փոխանակեցին։

—Պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ Պառոն ֆոն Իշէնթալ ու Սըր Հարտինճ իրենց տեսակցութեան մէջ ներկայ քաղաքականութեան բոլոր խնդիրները աչքէ անցընելով, գոհութեամբ հաստատեր են թէ Անգլիոյ ու Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ աւանդական բարեկամութիւնը կը շարունակուի։ Բոլոր խնդիրներու համար հայեցքի համաձայնութիւն կը տիրէ։ Զեկոյցը կը յարէ թէ միւս տերութեանց ընթացքը համաձայնական ըլլալով Պառոն ֆոն Իշէնթալի և Սըր Հարտինճի կարծիքներու փոխանակութեան արդիւնքին, կարելի է նպաստաւոր եզրակացութիւն մը հանել խաղաղութեան պահպանման համար եղած անկեղծ ջանքերէն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Թագաւորը ու Թագուհին յառաջիկայ տարի Պերլին պիտի այցելեն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ 3|16 Օգոստոս

|

ՍԻՐՈ ՏԸ ՌԷՖՈՌ ԻՕՏԷ
ԿԱՊԻՏՈ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիւ. Անթիսքօրպիւթիքի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աչկանութեան, ժոգովն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փչտիկներուն դէմ. ինչպէս նաև վիզի գնտիկները հալեցնելու և սիրտ ամրացնելու համար։
Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէֆիս, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱՆ

Վարժարանս նպատակն է իր ուսանողներուն տալ գործնական կեանքի պահանջումներուն համապատասխանող հիմնական և առողջ դաստիարակութիւն մը։ Բնիկ և Ամերիկացի ուսուցչական խմբին վրայ աւելցած է Զուիցերիացի ձեռնհաս ուսուցիչ մը՝ մասնաւոր ոյժ տալու համար նաև ֆրանսերէն լեզուին։

Աշակերտները կը վայելեն բժշկական և ընտանեկան կատարեալ խնամք վարժարանին մասնաւոր բժշկին, գիշերօթիկ հինգ ուսուցիչներու անմիջական հսկողութեան և Տիկին Զէմպլբսի մայրական հոգածութեան տակ։

Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 4ին (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներուն տարեթուականն է 16 օսմ. ոսկի, որուն կէսը վճարելի է սեպտ.ին ոսկիը, իսկ մնացեալը՝ յունուարի մէջ։ Գործակատարն երաժշտութեան դասին համար կը պահանջուի տարեկան 1½ ոսկի։

Թէ՛ հին և թէ նոր աշակերտներ, եթէ կ'ուզեն Հայասար Փաշայէն Իպտիա կէս գընով ճամբորդել, պէտք է դիմեն Գրիգոր էֆ. Շանպազեանի և իրենց անունները արձանագրել տան մինչև օգոստոս 17/30։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի կամ վարժարանս Պոլսոյ գործակատար Գրիգոր էֆ. Շանպազեանի, Պայազիդ-Հասուս, Կ. Պոլիս, և կամ Տնօրէնութեան, Պարտիզակ։ 20—6

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթևեկութիւնները
Օգոստոս

Գ. 31|13 Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, Միջերկրական առալ ժամը 10ին։
Հաղորդակցո Թիւն Բոս-Սաիտ ու Սուր ոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւին հետ։

Գ. 31|13 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Բէրսան, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Դշ. 1|14 Սէվաստարոյ ժամը 0ին։

Եշ. 2|15 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Բիրա, Թրիպոլի, Պէյրութ, Յաֆա, Բոս-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, Իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 4|17 Օտեսա, ժամը 12ին։
50—17

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՍ.
Ն. ԲԱՖԷ ՍՏ ԸՆԿ.
ՍԳԱՍՈՒՈՒ ՇՈԳԵՆԱՒԻՆԵՐ

Օգոստ. 19ին, Սիրճասի, Մարսիլիայէն
Օգոստ. 26ին, Իմիրեդի, Սմիրն. եղերքէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Օգոստ. 21ին, Սիրճասի, Զմկուլտաք, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Օգոստ. 27ին, Իմիրեդի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Ա կարգ՝ տարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—1 Թ. ԴԷՐՕՒԼ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԵՐ
Նիմոլայիտիս Եղբարք
Պատուոյ լիբատակութեան արժանացած Բարիզի մէջ՝ Ֆրանսայի ատամնաբոյժերու ժողովին անդամներուն։

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 413, Բոսֆոր փողոց Թիւ 1, Շաուլ վաճառատան վրայ՝ առաջին յարկ։

Ճիւղեր.—Դատբէլոյ Մէօհիւրտար, Գորբիի պարտէզին մօտ։

Բերանի հիւանդութիւնները կը դարմանեն։ Շատ փտած ատամները ոսկիով, «բլանֆի»ով և «էմայ»ով կը լեցնեն։ Իրենց մասնաւոր գործիքներով յախճապակիէ ակռայի կտորներ կը շինեն և զայնս կը փակցնեն ակռային առողջ մասին, այնքան ճշդութեամբ որ ակռան ամբողջ կ'երեւայ և կտոր ունենալը բնաւ յայտնի չըլլար։ այդ կերպով յախճապակիով ալ ակռայ կը լեցնեն։ Յախճապակին ամէնէն ամուրն է ակռայ լեցնելու համար գործածուած զանազան առարկաներուն։ եթէ առջևի ակռաները լեցուին, բնաւ յայտնի չըլլար թէ լեցուած են։ Ատոնցմէ զատ ամերիկեան վերջին դրութեամբ կեղծ ակռաներ կը շինեն և առանց քիմքի «Պրիճոլրք» տեսակէ ակռաներ կը դնեն։ Վերոգրեալ տեղերը ամէն օր հ'ընդունին իրենց դիմողները։ 50—12

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ձմեռուան եւ աշուան փոխադրոյ շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սէգի	Նալզօգրիս
Մինճա	Էմկիսիս
Բարսիս	Գուզիրիս
Թէյպր	Մօտրիս
Նարոսօն	Տայրի
Նավարին	Տարսու
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանդիսաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղերուն ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղերուն չունին։ սգեղին
Կ. Պոլսէ Լիվերբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հաշուելու համար՝ իրենց հրահանգները ատն շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕՒ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուէթալ խան, Պահչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՕՄ ՄՕՍ ԸՆԿ.
50—48 31 Ճէմս Սգրիդ, Լիվերբ ուլ,

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՍՈՅԹԸ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԶԵՏԵՂՄԱՆ ՑԱՏԿԱՅՈՒԱԾ

Պարգեւները կը վճարուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական դրամատան և Օսմ. Կայս. Պանքայի, իսկ գաւառներու մէջ յիշեալ Պանքաներու մասնաճիւղերուն կողմէ։ Ինէներորդ Թիրաժը պիտի կատարուի 1323 սեպտ. 1ին Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնական մէջ։

Տոմսակներուն թիւը	Պարգեւ տանող տոմսակներուն թիւը
175 000	35 000

Առաջին պարգեւ	Երկրորդ պարգեւ	Երրորդ պարգեւ	Չորրորդ պարգեւ
300,000	100,000	50,000	20,000

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պարգեւ		Հաս				
300,000	ղրշ.	1				
100,000	»	1				
50,000	»	1				
20,000	»	1				
60,000	»	6	իւրաքանչիւրը	10,000ական	ղրշ.	
50,000	»	10	»	5,000	»	»
40,000	»	20	»	2,000	»	»
60,000	»	60	»	1,000	»	»
200,000	»	400	»	500	»	»
240,000	»	3000	»	80	»	»
630,000	»	31,500	»	20	»	»
1,750,000	»	35,000				

Թիրաժի գործողութիւնը կը կատարուի ի ներկայութեան Երկրագործական Պանքային Վարչական Խորհուրդի մարմնոյն, հաշուակալին, Ելմտական նախարարութեան հաշուակալութեան Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներուն։ Եւած պարգեւները առանց ոնէ է զեղչի կը վճարուին ամբողջապէս, մէջիտիէն քսան ղրուշ հաշուելով։ Թիրաժի միջոցին ամէն օր քաշուած թիւերը լրագիրներու մէջ կը հրատարակուին յաջորդ օրը։

Վիճակահանութեան տոմսերը կը ծախուին Երկրագործական Պանքային կեդրոնատեղին, Պոլսոյ կողմը վիճակահանութեան մասնաճիւղին, իսկ գաւառները Երկրագործական Պանքայի և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն մէջ։ Ամբողջական քանոնիկը տոմսակ գնողին հարիւրին վեց ղրուշ զեղչ կ'ըլլայ։ Թիրաժէն մէկ օր առաջ եւս դարձուած տոմսերը կ'ընդունուին և անոնց արժէքը կը վճարուի։

Ամբողջ տոմսին արժէքը մէկ մէճիտիէ
Կէս տոմսին արժէքը կէս մէճիտիէ
Քառորդ տոմսին արժէքը հինգ ղրուշ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻՒ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ազդ.—189 ապրիլ 15/27 Թուակիր Կայս. հրամանագրին ԺԴ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, պայմանաժամը 1890 սեպտ. 1/14ին աւարտող քուբօնները, որոնց կը վերաբերին 1890ի 4% Բրիօրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթերուն, եթէ մինչեւ 1907 սեպտ. 1/14 չներկայացուին դանձուելու համար, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։
Կ. Պոլիս 1 յունիս 1907

1881 դեկտ. 8/20 Թուակիր Կայս. հրամանագրին Ե. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, օսմ. Բանվէրթի փոխառութեան պարտաթուղթերու քուբօնները, որոնց պայմանաժամը կ'աւարտի 1907 սեպտ. 1/14ին, եթէ մինչեւ 1/14 սեպտ. չներկայացուին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 13—11
Կ. Պոլիս 1 յունիս 1907

EL DIA
ԷԼ ՏԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
Ընդդէմ հրդեհի
եւ ծովային արկածներու
Դրամագլուխ 10,000,000 ԲԷԶԷՔԱ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԳԱՐԹԱԺԷՆ [Սպանիա
Նախագահ Վարչական Ժողովոյ
ԳԱՄԻԼՕ ՏԷ ԱԿՈՒԻՐՌԷ ԻՍԼՏԱԳ
Վարիչ Տճorkն
ԼՈՒԻ ՏԷ ԱԿՈՒԻՐՌԷ
Ընդհանուր Տճorkն
50—14 Պ. ԹԱՐԹԷՔ ՀԷՐ
Ղալաթիա, Վոյվոտա խան

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
892 Օգոստ 2|14 եւ 320 Ակտեր 20 բուսակիր Տերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նաղլը խան, Հէզարֆէն փողոց, Թիւ 14, Բոսֆորէթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սատաք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու Թիւ 10։
Սմիրնա, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլեր փողոց։
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէլէզլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գոստանդին, Ալեքսանդր Անաթասիտիս չուխայի հրապարակ։
Գոստանդին, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճառատէր։
Պէյօղլուքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրզնգիւղ, Թէօդոս Եօանիտէս, Նամակատան մօտ։
Շիւլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէյօղլուքտէրէ ճառատէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէյնաիք, Բ. Սամմարիրա։
Մեծ Կղզի, Ռէսալ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Բէյլէճեան էֆ.։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տակաւնութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատներուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէ դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրալի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եւեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Ջարչը Պոյը, Թիւ 120։

Դասերը և նարդութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 16 50—17

ՉԵՆԻԹ

Համաշխարհային հռչակ վայելող միակ ժամացոյցը իր նրբանկատ յօրինուածքին, իր բարեձեւութեան, իր տոկունութեան և իր բարձր ճշդութեան համար, յատկութիւններ՝ որոնք բոլոր Արեւելեան հանդէսներու մէջ իրաւապէս արժանացուցած են զայն ամենաբարձր վարձատրութեանց, և որոնց համար կարելի է միշտ զայն յանձնարարել և երաշխաւորել։ Իրրեւ կատարելագործութեան վերջին բառը՝ ժամագործական ճարտարարուեստին արդի կալուածին մէջ, ԶԵՆԻԹ ժամացոյցը լիովին կ'արդարացնէ իրեն ընծայուած անունը։

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻՋ, 1900
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ.—ՆԷՕՇԱՏԷԼԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ. 1903
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄՐՑՄՐԱՆ.—ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՌԻՒ, ՄԻԼԱՆ. 1906
Եւն. եւն. եւն.

ԱՄԷՆ ՄԵՏԱՂԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդհ. ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար — Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.
Մեծ վաճառատուն ժամացոյցներու, չղթաներու և գոհարեղէններու
ԹԻՒ 16 — ՊԱՇՃԷ ԳԱԲՈՒ — ԹԻՒ 16
Օգոստի-Պաք հասատուութեան դիմաց
Ի Բերա, կը գտնուի գոհարավաճառ Տ. Տ. ԷՄՄԷՐՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ քով,
Թիւ 400 Մեծ - Փողոց 50—15

ՊԱԼՔԱՆ
Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ	Ֆրանկ	9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ	»	142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի եւայն, կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մասնաւորներու, եւայլն եւայլն։ 50—13
Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆԶԵԱՆ
Ղալաթիա, Տէօլչէ Օրիէնք Պանքի կից, Սինասոն խան

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ (158)

ԹՕՔԼ ՍԱՆՕՒ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

Թ.
ՓՈՓՈՐԻԿԸ

—Այո՛, վաղը... Բնաւ մտահոգ մի՛ ըլլաք այն ամէն բաներու մասին զորս հոս կը ձգէք։ Պիտի զրկենք ձեզի վերաբերող ամէն ինչ... Դղեակին մէջ շատ գեղեցիկ կարասիներ կան որոնք խնդրում առալ կը բերեն հոս... Նոր ճաշակով կարասիները միայն կը սիրենք, մինչ մեր ունեցածները հին ոճով են... Այդ կարասիները ձեզի համար վաղ դրէ՛ք... Միայն թէ մեզի ըսէ՛ք թէ ո՞ւր զրկենք զանոնք։

—Բարիկ, ըսաւ Նաթալի խուլ ձայնով։

—Ինչ հասցէով։

— Հասցէ մը որուն յիշատակը մոռցած եք թեռուս... թեռուս յանախ պատմած ըլլամ ձեզի հոն պատահած տառմը։ Նոլլէ փողոցի բնակարանէն մեկնեցանք՝ Ռուսեօմնթ գալու համար... այն խրդճալի ձեղնայարկէն ուր ապատահած էինք և ուր պիտի մեռնէինք... Զաւակներս, չնորհակալ եմ ձեր ցոյց տուած աղնուութեան համար... կը մերժեմ ձեր յատկացուցած թոշակը... Դրամիդ ձեզի ըլլայ։ Այդ թշուառականին համար ըրած խոլ ծախքերնուդ պատճառաւ չատ դրամ չպիտի մնայ ձեռքերնիդ... բան մը չեմ ուզեր ձենէ, բան մը չեմ ուզեր... Ձեր կարասիներն ալ թո՛ղ իրենց տեղը մնան... Աղքատ մտայ դղեակին մէջ, այնպէս պիտի մեկնիմ հոնկէ... Ինչպէս պիտի ճարեմ ապրուստս։ Ես ալ չեմ գիտեր։ Եթէ չուզեմ ապրիլ՝ դիւրին պիտի ըլլայ մեռնիլը... Սակայն ապահով եղէք, հիմա չէ որ կը փափաքիմ մեռնիլ... Չեմ ուզեր մեռնիլ՝ ձեր պատիժն ու իմ վրէժխնդրութիւնս չտեսած։ Ես պատիժս գայ՝ չատ սիրած ըլլալուս համար ձեզ... Դուք երկուքդ ալ պիտի պատժուիք ինծի նկատմամբ անգութ գտնուելնուդ համար... Ինչպէս պիտի պատժուիք։ Մ՚ուրկ պիտի ընդունիք այդ պատիժը։ Չեմ գիտեր տակաւին... Միայն կը կանխատեսեմ զայն... Եթէ օգնել հարկ ըլլայ, պիտի օգնեմ... Եթէ զէնքի մը պէտք տեսնուի՝ ձեզ պատժելու համար, պիտի ձգեմ որ քովէս առնեն զէնքը... ու ձեզի իմաց չպիտի տամ կանխաւ...

Նաթալի ընդհատեց իր խօսքը։

Տակաւ իր չեչտը փոխած էր։

Զոր չեչտով, առանց ակներեւ յուզումի ու սպառնալիքի կը խօսէր այրին, որ իր նիներ ու բարձր հասակը ցցած էր։ Կմախացած դէմքին վրայ գունատութիւն մը առաջ բերած էր սասակ տենդը։ Իր սեւ զգեստին մէջ, թեւը երկարած դէպ ի իր զաւակները, սոսկալի կերպարանք մը ունէր Նաթալի։

Պահ մը լռութենէ յետոյ այրին ըսաւ.

— Այդ զէնքը ունիմ քովս ու պիտի գործածեմ զայն...

Հեգնական անարքերութեան չարժեսմ մը ըրին երկու եղբայրները, առանց հաւատ ընծայելու իրենց մօր խօսքին։

— Եթէ գիտնայիք թէ ի՞նչ զէնք է ատիկա, իմ առջեւս ծունկի պիտի գայիք, սիրելի զաւակներս, ներում խնդրելով ձեր ըրած նախատինքին համար և թախանձելով որ չմեկնիմ հոսկէ... Բայց չատ ուշ է արդէն... պիտի հեռանամ... բայց, զաւակներս, նորէն կ'ըսեմ, այսուհետեւ զգուշացէ՛ք ձեր մօրմէն։

Երկու եղբայրները անհամբերութեան նշաններ ցոյց տուին։

— Մնա՛ք բարով, զաւակներս...

— Երթաք բարով... մաքերնուդ մի՛ հանէք որ բանի մը պակասութիւն չպիտի քաշէք... Եթէ երբեք նեղութեան ու թշուառութեան մատնուիք, անմիջապէս իմաց տուէք մեզի. միշտ պատրաստ պիտի ըլլանք օգնութեան հասնելու ձեզի...

— Ո՛չ։

— Ինչպէս որ կ'ուզէք։

Նաթալի յամրօրէն հեռացաւ դղեակէն։

Սեմին վրայ պահ մը սպասեց։ Թեռուս կը յուսար որ Միշէլ ու Լօրան զղջային ու քիչ մը խղճի խայթ զգային իր դէմ գործած իրենց վայրագ արարքին համար, ո՛րքան ալ յանցաւոր ըլլար ինք...

Տեղերնուն չերերացին երկու եղբայրները...

Նաթալի հառաչ մը զարձաւ։

— Վաղը պիտի մեկնիմ, ըսաւ, ու դուրս ելաւ։

Ուրիշ միջադէպեր ալ պատահած էին միեւնոյն ուրբաթ օրը, այսինքն նոյեմբեր 28ի առջի օրը, դէպի ուր կը ձգտէին այս վէպին բոլոր դէպքերը, Նաթալիի ու իր զաւակներուն դղեակ ժամանումէն ի վեր։

Ժէրմէն սրահէն դուրս ելած էր, տակաւին սարսռուն՝ այրիին հետ ունեցած կռիւին պատճառաւ. մարակին բռնատեղին չուրջը կծկուած էին մատները։

Օգնութեան հասած սպասաւորները միայն տեղեկացած էին միջադէպին։

Որսորդներէն և ոչ մէկը կասկած ունեցած էր այդ մասին։

Բայց Լօրան ու Միշէլ լաւ կը ճանչնային Ժէրմէնը, մանաւանդ անով չատ զբաղելնուն համար իսկոյն նշմարեցին մանկամարդ աղջկան արտակարգ յուզումը։

Սկզբան, որսորդութեան միջոցին յամառ լռութիւն մը պահեց Ժէրմէն, և քանիցս սրարշաւ ու մոլեգին կերպով վազցուց ձին. կարծես թէ կ'ուզէր իր ներքին վրդովումը զսպել վանդալից վազքով մը և բաց օդին մէջ արբշռութիւն զգալով։

Վերջապէս Լօրան ու Միշէլ հասան մանկամարդ աղջկան եռեւէն։

Հարցափորձեցին Ժէրմէնը։

Այն տեսն ջաղացպանուհին պատմեց անցած դարձածը, բուռն չեչտ մը դնելով իր խօսքերուն մէջ։

Ու առանց սպասելու որ իրենց կարծիքը յայտնեն անոնք, Ժէրմէն նորէն մարակեց իր ձին ու անհետացաւ։

Երկու ժամ աներեւոյթ եղաւ։

Երկու եղբայրները սկսած էին մտահոգութիւն զգալ, երբ նշմարեցին որ մանկամարդ աղջիկը հանդարտօրէն դարձած էր ապառաժի մը ստորոտը, մինչ իր ձին խոտ կը ճարակէր քիչ մը հեռուն։

Իր բովանդակ հանդարտամտութիւնը վերստացած ըլլալ կը թուէր։

Մօտեցան ու վար ցատկեցին։

Մանկամարդ աղջիկը ուշադրութիւն չդարձուց բնաւ կամ այնպէս ձեւացուց։

Սակայն երբ երկու եղբայրները քովն հասան, կասկածելով թէ յանդիմանութիւններ պիտի ընեն իր յիմարութեան և յանդգնութեան վրայ, ըսաւ.

—Մի՛ տրտղիք։ Առանկ բան մը չպիտի ընեմ ալ ես... Միայն թէ, չկրկնուելու համար, պէտք չէ որ ձեր մայրը դիս նախատէ ու մահուան սպառնալիք ընէ, և որպէս զի իրմէն վախ չունենամ, հարկ է որ հեռանայ դղեակէն... Դուք իսկ ձեր մօրը ըսած եք դեռ ասկէ քիչ առաջ. «Եթէ չհամակերպիս, դուն գիտես»։

Միշէլ ու Լօրան սա պատասխանը տուին, իբր թէ աշխարհիս ամէնէն պարզ բանը ըսած ըլլային, առանց անդրադառնալու իրենց խօսքին նողկալի հանգամանքին։

—Դղեակէն պիտի հեռանայ ան։ Ապահով եղէ՛ք այդ մասին։

Բանի մը վայրկեան յետոյ որսորդները միացան։

Բայց մեկնումէն օրուան մէջ. Ժէրմէն ջանաց նորէն տեսնել երկու եղբայրները; այս անգամ առանձինն յարձակում գործելու համար անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՃԱՃԵԱՆ